

Brassói Lapok

XL. évfolyam

232 szám.

Főszerkesztő

Szele Béla dr.

Csülörtök

1934. évi október 11

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETESEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Marseille-ben agyonlőtték Sándor szerb királyt és Barthou francia külügyminisztert

Ötször tüzelt közvetlen a királyi gépkocsira felugrott merénylő a királyra

**Egy horvát kereskedő követte el a merényletet
Megsebesült a legfőbb francia haditanács elnöke is**

Marseille, október 10
A jugoszláv-délszláv viszony rendezése céljából Párisba tartó Sándor délszláv király röviddel azután, ahogy a marseillei kikötőben francia területre lépett, egy horvát forradalmár meggyilkolta. A merénylet során megsebesült Barthou francia külügyminiszter is, aki a francia köztársaság nevében a délszláv uralkodót fogadta.

Az első jelentés még úgy szólt, hogy a hivatalos látogatásra érkezett Sándor király is csak megsebesült s ebből arra lehetett következtetni, hogy életben marad. Ugyanakkor az első jelentés arról számolt be, hogy a bevonulás utvonálán álló óriási tömeg felháborodásában agyonverte a merénylőt, aki Franciaország királyi vendégeként az életére tört.

A későbbi jelentések már részletesen megvilágították a tragédia minden részletét, amely nem csupán Franciaország, hanem az egész világ közvéleményét megdöbbentette. Kiderült, hogy Jugoszlávia uralkodója belehalt a horvát merénylő golyóitól ütött sebébe, sőt néhány óra múlva meghalt Barthou külügyminiszter is, viszont a gyilkos életben maradt és így a francia igazságszolgáltatástól elveszi méltó büntetését.

A megrázó merénylet, amely kioltotta Franciaország egy szövetséges állama uralkodójának életét, jelentőségében felülmulja azt a gyilkosságot is, melynek Doumer köztársasági elnök esett áldozatul.

Amíg akkor egy „Gorgulov” nevű öregebb orosz emigráns élt vissza Franciaország vendégszeretetével, most egy horvát terrorista a délszláv király párisi látogatását használta fel arra, hogy francia földön gyilkolja meg állama uralkodóját.

A keddi délutáni marseillei királytragédia következményei egyelőre beláthatatlanok. Még megdöbbentőbbé és megrázóbbá teszi ennek a váratlan és megdöbbentő tragédiának a hatását az is, hogy a délszláv uralkodó azelőtt lehetett ki-lelket, mielőtt francia földön találkozott volna feleségével, Marioara királynéval, aki hétfőn vonaton utazott Franciaországba, hogy férjével együtt vonuljon be szerdán a francia fővárosba, a francia köztársaság nagy ünnepélyességgel várt vendégek gyanánt.

Hivatalos jelentés a merényletről

A felhivatalos Havas-iroda jelentése szerint Sándor király belehalt sérüléseibe. Barthou külügyminiszter, aki együtt ült vele a menet élén haladó gépkocsiban, balkarján szintén megsebesült, állapota azonban nem ad okot aggodalomra. Hivatalosan cáfolják, hogy a megsebesültekkel együtt levő Berthelot tábornagy is megsebesült volna.

A királyi autó sofförje a következők éppen mondotta el a merénylet lefolyását:

— Amikor az autó a tőzsde előtti utcaszakra érkezett, a tömegből hirtelen kihajolt egy jól megtermett egyén, ráugrott a gépkocsi lépcsőjére és gyors egymásutánban négyszer vagy ötször rálőtt Sándor királyra. Az autóban ülő ezredes kardjával rásujtott a merénylőre.

Újabb jelentés szerint a merénylő nem halt meg. A felháborodott tömeg ugyan felhőlt a verte, azonban a kordont tartó lovasrendőröknek sikerült kimenteniük. Ezután eszméletlen állapotban bevitték a tőzsde épületébe.

Sándor király hasán és szívében sebesült meg s rövid haláltusa után a kórházban, ahová a prefekturáról szállították, kiszennedett.

Sándor királyon és Barthou külügyminiszteren kívül megsebesült még George tábornok, a legfőbb katonai haditanács elnöke is, aki szintén a királyi autóban foglalt helyet.

AZ ELSŐ JELENTÉS

Sándor délszláv király kedden délután érkezett meg a Dubrovnik hadihajó fedélzetén a marseillei kikötőbe, ahol Lebrun francia köztársasági elnök és a kormány nevében Barthou és Pietri miniszterek, valamint számos magas állami méltóság fogadta. Amikor a menet Sándor király autójával az élén bevonult a városba, egy ismeretlen egyén husz lövést adott le az

uralkodó gépkocsijára és úgy öt, mint az autóban levő egyik tábornokot is súlyosan megsebesítette. A sebesülteket a rendőrprefekturára szállították és ott részesítették első segélyben. Egyelőre nem tudni, hogy Sándor király sebesülése milyen természetű.

A merénylet a francia időszámítás szerint délután 4 óra 10 perckor (romániai idő szerint 6 óra 10-kor) történt. A me-

rénylőt, akinek kiléte még ismeretlen, a közönség elfogta és felkoncolta.

Párisi sajtójelentés szerint a Sándor király ellen elkövetett merénylet alkalomával megsebesült Barthou külügyminiszter, akinek állapotát eleinte nem tartották életveszélyesnek, később a kórházban szintén belehalt sebébe.

Kitűnt, hogy a magaskorú politikus szintén több súlyos sebet kapott, amelyek igen érzékeny szerveit érintették és szervezete nem tudott megbirkózni a súlyos sebesülésekkel. Barthou külügyminiszter mintegy 2 órával a merénylet után halt meg.

További jelentés szerint attól a 20 lövéstől, melyet Petrus leadott, még két rendőr és a

Ki követte el a merényletet?

A marseillei hatóságok hamarosan megállapították a merénylő pontos kilétét. A gyilkos neve: Petrus Kalemén (minden valószínűség szerint Clement) és jugoszláv állampolgár. Zágrábban született 1899 szeptember 20-án, most tehát 35 éves. Foglalkozására nézve kereskedő. Egy 1934 május 30-án Zágrábban kiállított utlevéllel szeptember 28-án Valordes-nél lépett

közönség köréből 3 ember is megsebesült. Eszerint a merénylő a királyi autóra adott 4-5 lövés után még hosszasan lövöldözött, nyilván azzal a szándékkal, hogy egérsüt szerezzen magának. Így történetesen, hogy kivülállókat is megsebesített.

A merénylet híre villámgyorsan terjedt el előbb Franciaországban, majd az egész világon és óriási megdöbbenést keltett mindenütt. Senki sem számított arra, hogy a jugoszláv uralkodó, akinek a nemzetközi politika további alakulása szempontjából igen nagy horderejű párisi útját már hetek óta nagy gonddal készítették elő, nem jut el Párisba, hanem franciaországi tartózkodása elő órájában gyilkos golyók áldozata lesz.

Nem csupán a francia-délszláv viszony további sorsa függött Sándor királynak ettől a látogatásától, hanem az egész európai helyzet további formálódása is annak messze szétágazó vonatkozásaival együtt. Így döntő jelentőséget vártak a délszláv uralkodó párisi tárgyalásaitól a francia-olasz megegyezés tekintetében is, továbbá kihatással lett volna ennek az utnak az eredménye az osztrák kérdés, valamint a Dunamedence problémáinak megoldására is.

Sándor király személyében, amint erre látogatásával kapcsolatban a világsajtó előre is rámutatott, nemcsak egy államfő, hanem Jugoszlávia politikájának aktív irányítója dőlt ki az élők sorából s így hirtelen halála nagy vesztesége Jugoszlávia belpolitikai életének is.

francia területre.

A merénylet hírét és további fejleményeit Párisban, majd csaknem valamennyi európai fővárosban a lapok különkiadásokban hozta a közönség tudomására. A rádióállomások ugyyszólván szünet nélkül közvetítették az újabb értesüléseket.

Tessék kívágni és eltenni!

5. sz. SZELVÉNY a B. L. októberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db októberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 október havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatathatók **Bukarestben:** a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománys-nál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) **Brassóban:** a B. L. kiadóhivatalában **mindenütt máshol:** a helyi bizománys-nál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Hazajött Amerikából, hogy bosszút álljon hűtlen feleségén

Ujvidék, október 10.

Megrázó feltékenységi dráma játszódott le az Ujvidék közelében fekvő Birovidita községben.

Jankovics Jánosné, a falu egyik módos aszszonyát és egy környékbeli gazdát, akik már évek óta szerelmi viszonyt tartottak fenn egymással, holtan találták. A hatósági vizsgálat nyomában megállapította, hogy gyilkosságról van szó s megindult a nyomozás a tettes kiderítésére. A csendőrségnek nem volt nehéz dolga, mert a gyanú rögtön Jankovics Jánosra, a férjre terelődött. Jankovics ugyanis évekkel ezelőtt kivándorolt Amerikába, mire felesége nemsokára hűtlen lett hozzá és összeállt a környékbeli gazdával. Amikor ezt Jankovics Amerikában meghallotta, levélben tudatta feleségével, hogy halállal lakol hűtlenségéért. Az asz-

Bukarestben látogassa meg a GALERIES LA-FAYETTE áruházat, amelyben megtalálja a legutolsó párisi női divatot, valamint a legújabb uridivat minden cikkét.

szonyt nem rémitette meg ez a fenyegetés, viszont Jankovics komolyan vette és most be is váltotta. Hazajött és első dolga volt, hogy végezzen az asszonnyal és vetélytársával.

A bosszuálló amerikai gazdát átadták az ujvidéki ügyészségnek.

— Még nem tudjuk, milyen álláspontot helyezkedik Titulescu a kormány ajánlatával szemben. Egy dolog azonban bizonyos: Románia külpolitikáját Titulescu nélkül nem lehet elképzelni. Az ő nagy képességei nem pótolhatók, különösen a jelen pillanatban.

Az előző lapvéleményektől teljesen eltérő hangot pengtet meg Goga lapja, mely azon a nézeten van, hogy Románia külpolitikájának apaságát nem követelheti magának Titulescu.

— Külpolitikánk tartó oszlopai — szól a cikk — amint Tatarescu is kijelentette: a kisantant-paktum és a román-francia barátság. Mit talált fel Titulescu? A kisantant Take Jonescu fáradozásai nyomán született meg, a román-francia barátság pedig, ha nem csalódunk, egészen régi keletű. Titulescu nem más, mint virtuoz tolmácsolója annak a zeneműnek, amit készen kapott.

És ha az első hegedűs megtagadja a játékot, a karmester dolga, hogy másal helyettesítse.

A nagy szimfónia nem omolhatik szét egy szeszélyes hegedűs kedvéért...

Goga úgy látszik, még mindig neheztel Titulescunak a tavalyi novemberi eseményekért, amikor várakozásai ellenére nem ő került a miniszterelnöki székbe, állítólag Titulescu tiltakozása következtében.

IRASOS MEGALLAPODAST KIVAN TITULESCU

Újabb bukaresti jelentés szerint Titulescu csak írásos megállapodás alapján vállalja a külügyi tárcát.

Tatarescu kedden délután 5 órakor ismét Szinajába utazott. Előzőleg hosszú telefonbeszélgetést folytatott Titulescuvval.

Mihalache Dobrestből táviratilag értesítette a volt külügyminisztert, hogy szerdán Szinajában lesz.

— Elhízt egyéneknek a már régóta szívesen alkalmazott természetes „Ferenc József” keserűvízkúra a bélműködést erőteljesen előmozdítja, az anyagcserét tetemesen élénkíti, a zsírmennyiséget megfelelően lecsökkenti és a testet könnyedé teszi.

Kétmillió lejt fordít Marosvásárhely utcai javítására

Marosvásárhely, október 10.

Beszámolt már a B. L. a marosvásárhelyi ideiglenes bizottság határozatáról, hogy télen sem szüneteltetik a közmunkákat. Ily módon akarnak segíteni ugyanis munkanélkülieken.

Az ideiglenes bizottság most ülést tartott és elhatározta, hogy az utcák és utak javítására kétmillió lejt irányoz elő.

A munkanélküliek körében érthető örömet keltett a hír, mert azt jelenti, hogy sokan jutnak dologhoz a közmunkálatoknál.

Szamosujvár hat kisebbségi köztisztviselője közül csak kettőnek „sikert” a nyelv- vizsga

Dés, október 10.

Szamosujvár városának összesen tizenegy tisztviselője van, ebből hat — kisebbségi. A hat kisebbségi tisztviselő nyelvvizsgája — kiszivárgott hírek szerint — lesújtó eredménnyel sikerült.

A minisztériumi döntés — így tudja a Désen — már megérkezett, az illetékesek azonban maguk is megdöbbentek a egyelőre titokban tartják. Addig, amíg megkísérlik „javítani” az eredményen — Bukarestben.

Szerdán van a döntő nap

A volt külügyminiszter, mielőtt elhatározná magát, tárgyalni fog a pártvezérekkel. **Kormánykörökben biztosra veszik Titulescu kedvező választát**

Szinaja, október 10

Titulescu hétfői audienciája este 7-től 8 óráig tartott. A Foisor kastélyból, ahol az uralkodó fogadta, visszahajtatott a Tabacovici villába s tovább tárgyalta Tatarescu miniszterelnökkel.

Tatarescu késő éjszaka hagyta el a villát. Kedden délelőtt fogadta az újságírókat, akik előtt a következőket jelentette ki:

— Megbeszéléseink folyamán kértem Titulescut, hogy ne tagadja meg a kormánytól értékes szolgálatait, maradjon továbbra is a külügyminisztérium élén.

Titulescu választát szerdán délelőtt hozza tudomásomra.

— Meggyőződéseim, — folytatta a miniszterelnök — hogy Titulescu, aki országunknak olyan sok szolgálatot tett, ezúttal sem fog kitérni az elől, hogy jelentős működését kormányunk keretében tovább folytassa.

Savel Radulescu volt külügyi alminiszter a következőket mondta:

— Tatarescu miniszterelnök felkérte ismét Titulescut az uralkodó és saját nevében, hogy tartsa meg továbbra is a külügyi tárcát. Titulescu választát szerdára ígérte.

Titulescu, akit az újságírók szintén felkerestek, nem volt hajlandó nyilatkozni.

— Nincs semmi mondanivalóm — mondta.

— Egyelőre... — egészítette ki a mondatot a jelenlevő Savel Radulescu.

Mire kell a kétnapos haladék?

Kormánykörökben határozott optimizmussal néznek a szerdai nap elé. Biztosra veszik, hogy Titulescu válasza kedvező lesz és ebben az esetben a volt külügyminiszter már csütörtökön hivatalosan átveszi a külügyminisztérium irányítását.

Ellenzéki körökben ezzel szemben különösnek tartják, hogy Titulescu, holott lemondásának problémáját alkalm volt a miniszterelnökkel minden részletében megvitatni és megvitatni az együttműködés módjait, csak szerdán ad választ Tatarescu ajánlatára.

Bennfentes helyen ezt a kétnapos haladékot arra magyarázzák, hogy Titulescu, mielőtt véglegesen megállapodna Tatarescuvval, tárgyalni óhaját a jelentősebb ellenzéki pártok vezéreivel.

A feltevés valószínűségét alátámasztja az a körülmény, hogy Bratianu Dinu, a liberális párt elnöke vidéki birtokáról visszautazott a fővárosba, ahonnan még a mai nap folyamán Szinajába megy. Mihalache szintén értesítette Titulescut, hogy kedden vagy szerdán felkeresi. Szó volt arról, hogy Maniu is meglátogatja a volt külügyminisztert. Betegsége azonban egyelőre ágyhoz köti s így találkozásiuk későbbi időpontra marad.

A fővárosi sajtó jelentése szerint a Tatarescu és Titulescu közötti tárgyalások megegyezéssel kecsegtetnek. Mindketten

meg vannak elégedve az elért eredményekkel, de különösen Titulescu, aki állítolag mindent megkapott, amit akart: Tatarescu vállalta minden feltételt. Egyes lapok rámutatnak arra, hogy a megbeszélések határozott baráti légkörben folytak le s a miniszterelnök nagy jóindulattal mutatott Titulescu minden kívánságával szemben.

Goga lapja „szeszélyes hegedűs”-höz hasonlítja Titulescut

A kormány hivatalos lapja csak a miniszterelnök szinajai utját regisztrálja, a nélkül, hogy beszámolna a tárgyalásokról. Az Adeverul vezércikkében annak a nézetének ad kifejezést, hogy a jelekből kivehetően a miniszterelnök

elvből teljesen egyvéleményen van Titulescuvval

s így a megegyezés valószínűnek látszik. Titulescunak a kormányba való belépése olyan ügy, melynek jelentősége túlnő Románia határain. Szerdán remélhetőleg végkép tisztázódni fog a helyzet s a volt külügyminiszter ismét elfoglalja régi helyét, ahol a jelen körülmények között nem lehet őt nélkülözni.

A Lupta szintén reméli, hogy szerdaig végkép elsimulnak a miniszterelnök és a volt külügyminiszter közötti ellentétek.

Az a tekintély, melyet Románia jelenleg külföldön élvez, egyedül és kizárólag Titulescu munkájának eredménye. Titulescu vagy megmarad a román külügyek élén, vagy tisztázni kell azokat az okokat, melyek távozását előkészítették.

A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja így ír:

A nemzeti-parasztpárt nyilvános tiltakozásra készül az elbocsátott erdélyi tisztviselők ügyében

**Dajda csütörtökre összehívja a megyei
tagozatok főnökeit**

Kolozsvár, október 10.

Az erdélyi tisztviselők elbocsátásának kérdése, a Patria heves sajtókampánya után, a jelekből kivehetően, komoly politikai ügyvé nőtte ki magát. A nemzeti-parasztpárt kolozsvári hivatalosában ma a következő szövegű felhívás jelent meg:

„Vajda Sándor dr., a nemzeti-parasztpárt erdélyi tartományi elnöke október 11-re, csütörtökre összehívja a megyei

szervezetek főnökeit, hogy együttesen megtárgyalják az erdélyi köztisztviselők elbocsátásával kapcsolatban hozandó intézkedéseket”.

A bukaresti Credinta úgy tudja, hogy a kolozsvári megbeszélésen kívül a párt vidéki vezetői a nagyobb erdélyi városokban gyűléseket hívnak össze, melyeken tiltakozni fognak a kormány rendelete ellen.

A védők befejezték érveléseiket, követ- kezik az ítélet a temesvári kommunista perben

Temesvár, október 10.

A temesvári kommunista per utolsó del-előtti az ítélethirdetés előtti órák feszültségével pergett le.

Brudariu dr. 8 védelem érdekében hét-főn este 10 óráig beszélt. Kedden reggel Wurmbrandt védelme vonult fel.

Sava Jorgovan ügyvéd Wurmbrandt védelmét a többi vádlott elleni beszéddel igyekezett ellátni. Az ügyvéd szerint Wurmbrandt érdeme az, hogy e veszedelmes társaság a sziguranca kezére került. Wurmbrandt védője honmentőnek is megítélte, amennyiben szerinte az 54 vádlott Romániában a Szovjetet akarta kiáltani — amiről a vádirat se tud — és

ebben csak Wurmbrandt közbelépése akadályozta meg őket

Jorgovan után az ügyész szólalt fel, aki tiltakozott a védelem rágalmozásai ellen, melyekkel a katonai hatóságokat és a sziguranca illették.

Az ügyész után Wurmbrandt második katonai védője, Dimicescu főhadnagy emelkedett szólásra, aki ugyanazokon az alapokon védte Wurmbrandtot, mint hét-főn Rajka főhadnagy.

A vádlottak az utolsó szó jogán megismételték kijelentésüket, amely szerint ártatlanoknak érzik magukat és felmentésüket kérik.

Hivatalos kijelentések ellenére

Még tombol Spanyolországban az általános sztrájk

Felújultak az utcai harcok

Serényen működnek a hadbíróságok, de nem merik halálra ítélni a katalán felkelés elfogott vezéreit

Készenlétben a volt spanyol király

Madrid, október 10

Lerroux új, ezalkalommal kimondottan jobboldali kormánya másolja néhai Dollfust; amint Dollfuss és munkatársai, Fey, meg Starhemberg, ágyukat, tankokat és lángvetőket vonultattak fel a demokratikus Ausztria védelmére kelt szocialista munkásság ellen s megdöbbentő kegyetlenséggel verték le a február 12-ki felkelést, most a madridi kormány is igénybe veszi a modern hadi technika csaknem valamennyi fegyverét a forradalmi és szocialista baloldali lehenygerelésére. A mostani spanyolországi forradalom és a februári bécsi események között általában is sok a hasonlatosság. Mindkét esetben a demokratikus köztársaság elkeseredett védelméért tört ki a harc a jobboldali reakció előretörése ellen. A spanyol baloldal azonban, amelynek erejét hagyományos küzdelmek acélták meg, szívósabbnak bizonyul...

Bár a hétfő délelőtti aránylag nyugodtabban telt el, sőt a madridi belügyminiszter kedden délelőtti azt hangoztatta, hogy sikerült a forradalmi felkeléseket és az általános sztrájkot mindenütt leverni, a legutóbbi jelentések arra mutatnak, hogy a kormány még nem ura teljesen a helyzetnek.

Ellenkezőleg, minden amellől szól, hogy a helyzet súlyosbodott. Az általános sztrájkot a madridi kormány a fenyegető rendeletével sem tudta megtörni, hogy mindenkit elbocsátanak, aki hétfőn reggel nem áll munkába. A polgárháborús harcok folytatódnak, sőt hétfő délután óta újult erővel zajlanak. Kedden délelőtti Spanyolország, különösen a vidék, még mindig vérbe és lángba borult ország képet mutat. A kormány kénytelen az egész hadsereget igénybe venni. A sztrájk vezetőség ugyanis nyíltan bejelentette, hogy az általános sztrájkot a katalán felkelés leverésétől függetlenül is tovább folytatja.

S valóban, a sztrájk most olyan helységekre is kiterjedt, ahol eddig a munkásság nem lépett akcióba, a tisztviselők és vasutasok pedig éppen keddre határozták el a sztrájkhoz való csatlakozást. Ezzel kapcsolatban

a kormány elrendelte a köztisztviselők és vasutasok militarizálását és mozgósítását, hogy ezen az alapon a katonai törvénykezés szigorával léphessen fel az állami alkalmazottak ellen. Hogy ennek az újabb rendeletnek milyen lesz a fogadtatása, az majd csak később derül ki.

Keddre megújultak a véres harcok országsszerte

Madridban újabb véres összetűzések voltak a sztrájkolók és karhatalom között, különösen a vasuti műhelyek környékén. Utcái harc zajlott le a parlament, valamint Lerroux miniszterelnök lakása közelében is, hol egy rendőrt lelőttek. A város Puerta del Sol nevű negyedében a közelharcnak 6 halottja és számos sebesültje volt. A sztrájkolók nemcsak lövöldöztek, hanem bombákat is vetettek. A főváros élelmiszerrel való ellátása egyre nehezebb.

A szakszervezetek Malagában és Gracianában is csatlakoztak a sztrájkhoz és véres harcokat folytatnak.

Különösen elkeseredetté vált a forradalom az asturiai bányavidéken s a falvakban, ahol a parasztság tömegesen lázong és pusztít bosszújában.

Asturiában a kormánycsapatok elővonulnak, de a szénmedencét nem tudják teljesen kezükbe keríteni. Gijón városában a szárazföldi csapatokat a Libertad (Szabadság) nevű páncélos cirkáló

is támogatta s bombázta a Santa Catalina helységet. A forradalmárok itt is, a leoni bányakerületben is inkább a hegyek közé vonulnak. A jelentések szerint az

asturiai sztrájkolóknak sok a fegyverük és lőszerük, sőt, állítólag tüzérséggel is rendelkeznek.

Az asturiai bányászfelkelőkre repülőgépek szagyszámu bombát vetettek le.

A hatóságok úgy tudják, hogy az asturiai bányavidéken a sztrájkoló munkások eddig mintegy kétszáz rendőrt és polgárőrt lőttek le, főként a hegyek között folytatott guerilla-harcokban.

A falvak népe is lázong. Az asturiai Paurele községben a lázadók felrobbantották a polgárőröknek nevezett csendőrség laktanyáját. Nemcsak a polgárőrök, hanem a családtagok közül is sokan elpusztultak, köztük gyermekek is.

Megtámadták a gyermekotthont is

több gyermeket és apácát felkoncoltak. Andaluziában felgyújtottak egy templomot. Egy Saragossa melletti faluban is felrobbantották a polgárőrség kaszárnyáját.

MÜKÖDNEK A RÖGTÖNÍTÉLŐ HAD-BÍRÓSÁGOK

Katalániában dúlnak még a harcok. Hétfőn délután a különböző helységeken 11 halottja volt a sztrájkolók és karhatalom közötti összeütközéseknek. Barcelonában, Katalánia fővárosában,

az autonómista felkelők egy csoportja a vezérkari palota közelében levő székesegyházba húzódott s onnan még hétfőn délután is lövöldözött a csapatokra.

A város több más pontján is voltak még csatározások. A Barcelóna közelében levő Sabadell helységben a kormánycsapatok csak hosszas harcok után tudták helyreállítani a rendet. Eközben leöltek egy vezérkari századost, aki a felkelőkhöz csatlakozott.

Még egy harcias Mussolini-beszéd

Róma, október 10.

Mussolini tegnap a nevarai Diadaldombon felavatta a fasiszta forradalom elesettjeinek az emlékművét, majd a főtéren hatalmas tömeg előtt újabb harcias beszédet tartott. Kijelentette többek között, hogy Olaszország nem akar hitet ten-

„A pacifizmus megrontja a népek erényeit“

ni a pacifizmus mellett, mert az megrontja a népek erényeit. Igen veszélyes dolog lenne hinni és reménykedni az örökös európai békében, — mondotta — amikor az egész világ fegyverkezik. Ez megmagyarázza azt a politikát, amelyet a fasiszta kormány gazdasági és katonai téren követ.

„Szomszédok vagyunk, közös érdekeink vannak...!“

Vajda levélváltása a budapesti ifju „reformistákkal“

Milyen szépen tud írni a volt miniszterelnök s milyen másképpen cselekszik, amikor alkalma van rá

Kolozsvár, október 10.

Vajda Sándor, akinek aradi beszédét az erdélyi magyarság még nem felejtette el, pár héttel ezelőtt nyilatkozott egyik budapesti napilapnak. A volt miniszterelnök a Magyarország és Románia közötti őszinte és baráti együttműködés szükségességéről beszélt s így természetes, hogy kijelentései Budapesten élénk visszhangot keltettek. Egy magyar ifjúsági egyesület indítatva érezte magát, hogy Vajda nyilatkozatára levélben válaszoljon. Így született meg az a levélváltás a budapesti ifjúsági egyesület és Vajda Sándor között, melyet a jelenlegi körülmények között nemcsak érdekesnek, de figyelemre méltónak is tartunk kisebbbségi, de általános magyar szempontból is.

A leveleket a Patria teszi közzé, ugyanakkor az Adeverul is foglalkozik az érdekes levélváltással. Sajnos, nem tudjuk megállapítani: mi a pontos neve az illető ifjúsági egyesületnek, mely a román lapok szerint valami „reformista“ alakulat lenne. Főtítkárát Fekete Mihálynak hívják és a vezetőséget megbízásából ő jegyzi a Vajdához juttatott átiratot.

— A magyar közvélemény és a sajtó — hangzik a levél — nagy elismeréssel fo-

gadta a román-magyar őszinte és baráti együttműködés eszméjét.

A nemzeti reform egyesület ifjúsági csoportja biztos abban, hogy ez az együttműködés lehetséges és meg fog valósulni.

Mi már elindultunk ezen az úton. Titkárágunknak alkalma volt vendégül látni Budapesten a román diákok egy küldöttségét. Biztosíthatom Excellenciát, hogy úgy ennek a látogatásnak baráti jellege, mint a tervbe vett előadások, megannyi jelentős eredményt fogják képezni a későbbi együttműködésnek.

Szomszédok vagyunk, közös érdekeink vannak s tudjuk, hogy barátságunk biztosítani képes a békét és a két ország jövődjét.

Kérjük Excellenciát maradjon mindig a megértés apostola.

Vajda Sándor válaszában megállapítja, hogy nemzetek között nem létezhetnek olyan ellentétek, amiket kölcsönös jóakarral el ne lehetne simítani. Hogy ezt a célt el lehessen érni,

ki kell küszöbölni azt a régi politikai és diplomáciai mentalitást, mely még ma is hatalmában tartja a tömegek gondolkodását.

A madridi kormány Antonio Gimenez Arenas ezredest nevezte ki a katalán vezérkar főnökévé.

Az Uruguay nevű hadihajó fedélzetére szállított Companys katalán miniszterelnök és 31 társa fölött megkezdődött a katonai vészbíró-ság ítélkezése. Companys, ugyszintén Barcelóna vele együtt letartóztatott polgármestere, kijelentették, hogy teljes mértékben vállalják a felelősséget az eseményekért. A párisi Journal értesülése szerint

a katalán felkelés vezetőit, Companys-szal az életükön, halálra ítélték,

minthogy azonban az ítéletet a Lerroux-kormányának is helyben kell hagynia, még nem hozták nyilvánosságra. Későbbi jelentések cáfolják ezt az ítéletet. A tárgyalást éppen csak, hogy megkezdtek. Különben sem tartják valószínűnek, hogy Companysokat halálra ítélik, mert ez újabb zavargásokra adna alkalmat Katalániában s méginkább elmérgesítené a helyzetet. A katalán és bász lakosság ugyanis a felkelés kegyetlenül véres elnyomása miatt rendkívül elkeseredett. Állítólag egyedül a katalániai harcoknak 500 halottja és 2000 sebesültje van.

Az ország más városaiban is teljes gözzel működésbe léptek a hadbíróságok. Madridban a rögtönítélő bíróság a katonai börtönben működik. A kézrekerült felkelők fölött gyorsított eljárással ítéleznek.

A kormány mindenüvé további katonai megerősítéseket küldött, részben a spanyol Marokkóból.

XIII. ALFONZ FESZÜLT ÉRDEKLŐDÉSSEL FIGYELI AZ ESEMÉNYEKET

A Párisban élő spanyol monarchisták körében úgy tudják, hogy XIII. Alfonz volt spanyol király Rómából sürgősen a francia fővárosba utazik át, mert közelebbről akarja figyelni a hazájában végbemenő események alakulását. A royalista párt — amint tegnap jelentették —, erőlesen támogatja a Lerroux-kormányt.

Az új nemzedékekre hárul a feladat, hogy ellenvéleményt hangoztasson azokkal a történetekkel szemben, akik a valóságot költészettel helyettesítik és ezáltal egyéni, vagy tömeggyűlöletet képesek kelteni kollektívumokkal szemben. Megegyezés nemzetek között addig nem lehetséges, a míg az országokat irányító arisztokratikus, vagy demokratikus oligarkia függő viszonyban áll azzal a sajtóval, mely mögött a hadiipar tőkéje áll.

Ugy a román, mint a magyar ifjaknak azt ajánlja: mélyedjenek el a problémákban, mert nemsokára rájuk hárul az államvezetés feladata. Ha körülnézünk, csupa kis államot találunk Európa térképén, melyeknek gazdasági lehetőségei is nagyon korlátozottak. Tékozoljuk-e szét erőnket egymás gyilkolásában. — kérdi Vajda — áldozzuk fel a meglévő holmi jövőbeni csábkepekért?

A volt miniszterelnök így fejezi be levélét:

— Kérem az Istent, áldja meg és tegye termékenyvé a román és a magyar fiatal-ságnak egy jobb jövő érdekében történő fáradozásait. A két ország nyújtson egymásnak baráti kezét közös érdekei védelmére, Románia és Magyarország fiataljai pedig örökké tartó testvériségben találjanak egymásra.

Vajda levele kétségtelenül szép gondolatokat tartalmaz. Szeretnők azonban, ha ez az emelkedett szellem idehaza is kifejezésre jutna. Mert ha aradi beszédét szembeállítjuk ezzel a levéllel, lehetetlen bizonyos rezignációval nem gondolni arra a nagy távolságra, ami az elmélet és a gyakorlat között van...

Kubában is kikiáltották az általános sztrájkot

Havanna, október 10.

Kuba szigetén ismét megkezdődött a forradalom. A baloldali szervezetek általános sztrájkot kiáltottak ki, amely hétfőn részlegesen be is állott. Havannában a munkásság jórésze még nem csatlakozott.

Az általános sztrájkkal kapcsolatban a főváros több pontján véres összetűzések folytak le. A sztrájkolók mintegy harminc bombát dobáltak. A zavargások során négy ember elesett és számosan megsebesültek.

Santa Clarában kihirdették az ostromállapo-

Tomcsa Sándor riportja:

Ejféli találkozás

amikor a névelemzést nem veszik olyan tulszigoruan

Suciu Áron magyarosította a nevét

Székelyudvarhely, október 10.
Tetszenek emlékezni Suciu Áronra?
Aki négy-öt évvel ezelőtt járt — különösen autóval — Udvarhely — és az azt környező megyéket, annak még élénk emlékezetébe élhet e név és viselője: Suciu Áron.

Suciu Áron ugyanis, különös előszere-ttel állította meg éppen az autókat és lehetőleg rengeteg erdők közepén, de et-től, ha úgy alakultak a körülmények és ha nem volt rengeteg erdő kéznél, el is tekintett. A vége felé állított ő meg autót távol erdőtől és egész közel falvakhoz is. Sőt, ha jól emlékszem — igaz, meg nem esküszöm — még falu között is.

Suciu Áron a pénzszerzésnek egy ke-vésbé bonyolult és nagyképű formáját üzte. Igazán szimpatikusan, egyszerűen végezte el azt, ami általában sok herce-hurcával jár.

Bravurjai közé tartozott az akkori ud-varhelyi prefektus gépkocsijának megál-lítása, de leegyszerűsített pénzszerzési módszerének koronája mégis az volt, amikor egyszerre vagy nyolc-tíz autót te-

relt volt be az erdőbe, valahol a Hagy-máson.

Suciu Áron tagadhatatlanul népszerű, közkedvelt, mondhatnánk, derék pénz-szerző volt. A szegényeket nem bántotta, sőt, bizonyára apró kölcsönökkel — a pénzintézeteket megelőzve: jutányos ka-mat mellett? ki is segítette őket. Nyu-godt, inkább kedélyes ember volt, aki pénzügyeit igazán finom formák közt, megértéssel és nagy tapintattal bonyoli-totta le. Ezzel is mintegy példát mutatva a konkurenciának.

Soha nem bántott senkit, tettegességre nem ragadtatta magát, inkább rábeszélés-sel dolgozott és ma ennél többet igazán nem várhat senki embertársától.

Az ember, ha hallotta, hogy Áron ma itt bonyolított le egy üzletet, tegnap ott sikerült egy tranzakciója, tegnapelőtt amott ütött be neki, — szinte megnyugo-dott: na, végre valaki, akinek sikerül is. Persze, mégis lefogták és elítélték.

A fentiek előrebocsátása után, térjünk vissza napjainkba, azokban is Székelyud-varhelyre.

Két idegen ur csendesen iddógál

Kisvárosi vendéglő, este tizenegy óra.

Ételszag, feltűnő mozgás, ami nem is csoda, hiszen holnap országos vásár van. Az ételszagot pedig azért emeljük ki kü-lön, mert a kisvárosi vendéglőben, este tizenegy órakor már minden szag lehet, csak éppen az étel nem. Egyrészt, mert idegen alig jön ilyenkor, városi pedig nem vacsorázik vendéglőben, mert más-nap az a hire lenne, hogy összeveszett a feleségével. És kisvárosi embed még kop-lalás árán is fent akarja tartani a látsza-tot. . .

Egyszóval: a vendéglőben feltűnő moz-gás volt, fatányéros-illat és a divatos

tangónak az a változata, amit éppen egy játszhatnának visszafelé, mint — teszem azt — balról jobbra, keresztben, sőt ke-resztül-kasul is.

A vendéglő nagytermének egyik aszta-lánál egy magas, inkább szikár idegen iddógál egy alacsony, inkább kövérkés idegennel. Iszogattak, azzal a ki-ki-hagyó társalgással, ami annyira jellemzi két bi-zalmas beszélgetési módját. Néha, egy-egy nótára, a szemük megvillant, bólin-tottak és dudolgattak a műsoron levő dalt. Ha kifogyott a bor, a magasabb megemeltette a pincér felé az üres üve-gét és néhány pillanat múlva új ital ke-rült az asztalra.

De nem mindenki ilyen csendes

A vendéglő másik, kisebb szobája már zajosabb volt. Ott valami posztógyári uta-zók mulattak, azzal a zajjal és bőséggel, mi máma már sajnos, csak a védővámok-kal támogatott belföldi posztószakmát jellemzi.

Ebben a kisebb szobában már nem csak dudorásztak, hanem a dal bátran, szabad-on és a posztógyártásunk kivételes, sőt szubvencionált helyzetébe vetett nyugal-mas biztonságával szállt is. Szállt a „csak egy kislány”, szálltak tevék egy puppal, két puppal, sőt — megcáfolyva minden természetrajzi tudásunkat, biológiai tör-vényszerűséget és beidegződött gyakor-latot — több puppal is. Szép asszonyok is szálldogáltak fűdetlen és kivétel nélkül minden esetben hófehér vállakkal, me-lyeken katicabogarak mászkáltak azzal a távoli óhajjal, hogy járják be a nevezett

hölgy mélyebben fekvő bájait és majdan körutjuk pontos és részletes tapasztala-tait mondják el bizonyos kíváncsi és rá-érő uraknak, akik egy szobában konokul és felajzoltan csak erre várnak. Szálltak akrobatikus és eróműtani mutatványok-kal kapcsolatos óhajok, sztratoszférikus ígéretek kiállításba helyezésével, mellyel szemben a dalnok mindössze annyit óhaj-tott, hogy „csak a szeme ránevessen és szeressen belé.” Szálltak a sárgarigók, amit még meg lehet érteni, de szálltak sárgarigó-fészkek, emberi szívek, lomha szárnyalással, a vágától izzó hónapos szobák, melyek ablakait ólmos eső vere-getti, szálltak női testrészek, melyek rész-ben selymesek voltak, részben karcsuak, szálltak pirospernyés fájdalom, a csókok egész változata és később szálltak enyhé dísznőszágok is. De ez még mindig jobb, mintha boros üvegek szállodgálnának.

Egy ur elindul

Pontosan egynegyed tizenkettőkor, az egyik posztógyári utazó, azoknak az em-bereknek kissé elszokott járásával, akik már délután négy óra óta ülnek, — kián-dult a vendéglő kültelkei felé. Utja a nagyszobán vitt keresztül. Az utazó te-hát jött. A kis- és nagyszoba közti ajtó-ban még megállott és bizonyos jelekkel a négy szoba vendégeinek tudtára adta, hogy legszívesebben az egész világot a szívére ölelné, tekintet nélkül arra, hogy ki hol szerzi be posztó-szükséglet-t. Hiába, az ember néha önzetlen és nagy-lakú.

E mzdolult után a banda előtt állott meg egy pillanatra, kezével egy másik, kacskaringós, felfelé álló hegyű dugóhu-zó-mozdulatot csinálva, mellyel bizonyá-ra azt a pillanatnyi felfogását akarta ér-zékelteni, hogy egyen meg a fene min-dent, csak a nótá szálljon, a kedv és a dal, szabadon, bátran, gátlás nélkül, a szunnyadó őszi ég felé, — amiben töké-letesen és maradék nélkül igaza van en-nek a szimpatikus urnak.

Ezután, meggyőződésének eme tolmá-csolása után, azzal az erős ígéretével,

hogy néhány pillanat múlva jön, kiin-dult.

EGY UR MEGÁLL

Utja a csendesen iddógáló két idegen asztala mellett vezetett az annyira óhaj-tott kültelkek felé.

És utja bizonyára sürgős volt, de meg-látva az egyik idegent, megtorpant, sze-mei kitágultak, hihetetlenül hajolt köze-lebb, aztán az öröm kitörésével ordította:

— Áron, maga az?

Áron szerényen mosolygott és tisztelet-tudóan felállt:

— Én vagyok, kérem.

Az utazó majd a nyakába borult:

— Hát emlékszik-e rám?

Áron kissé zavarban volt, látszott, hogy kutat emlékezetében, gyorsan átfutja üz-lelteit, bizonyára erdősuttogást hallott és madárcsicsergést, patakok csobogtak és talán messze, egy hegyormon szarvas bőgött, talán minden eszébe jutott Áron-nak, csak ez a barna arc nem. Szinte szo-morúan ingatta fejét, hogy sajnos, e pil-lanatban nem emlékszik, nem tudhatja, hogy a sors hol hozta össze. Óh, persze,

a világ nagy, nagyon nagy és mi abban egy ember.

Az utazó próbálta emlékeztetni:

— Áron, Áron, hát nem emlékszik? Éles kanyar, rozoga Ford és egy kopott ruhás alak, aki azt mondta, hogy orvos-ért megy Oklándra, mert nagyon beteg a felesége.

Áronban pislogni kezdett az emlékezés:

— Aha — mondta tapogatózva.

Az utazó hálás, elérzékenyült hangon folytatta:

— És kegyed, Áron, bocsássa meg, hogy így mondom: bandája élén, azonnal utat engedett és azt mondta, siessék, mert em-berélet, emberélet.

— Na, persze — pisogott Áron és za-vartan kapargatta kabátujjának szélét.

— Köszönöm önnek — harsogta az uta-zó, széles, szinpadias lendülettel mutatva Áronra és a terem közönsége, kicsi hijja, hogy meg nem éljen ez az érző szívű Áront, aki úgy sütötte le szemeit, mintha azt mondtotta volna: „óh, szót sem érde-me kérem, elvégül emberek vagyunk. . .”

Az utazó egy újabb széles mozdulatot tett és mád nem is Áronhoz beszélt, ha-nem a mind érdeklődőbb közönséghez, mely az ímént vette észre, hogy milyen illusztris vendége van a vendéglőnek. A cigányok letették a hangszert, elnémult a kocogtatás, nevetgélés, elült a beszéd zaja is, a pohár- és kés-villa-zörej és a pincér lábujjhegyen vitte a feketét Szabó Mi-hály telekkönyvvezető urnak.

És ebben a meghatott és várakozástel-jes csendben folytatta az utazó:

— És Áron fiam, ezzel az igazán meg-értő és emelkedett felfogásra valló gon-dolkodásával megmentette az én életemet is.

Áron meglepetve pillantott a szavaló, elragadtató utazóra.

Az utazó kitűnő előadói érzékkel, rö-vid szünetet tartott, mely alatt lassan kö-rüljáratta szemeit a felcsigázott vendége-

ken, aztán harmadszor is színészi pózba merevedett:

— Igen Áron fiam, mert most bevall-hatom kegyednek, hogy akkor inkasszó köruton voltam és pontosan egymillió négyszázezer lej volt a kocsimon.

Áron arca megmerevedett egy pillá-natra, majd egyik szemét lassan össze-huzta; de ez csak addig tartott, ameddig az embernek átvillan az agyán, hogy: „egymilliónégyszázezer. . .!” Aztán köty-nyedén sóhajtott egyet és azt mondta: „engem már nem érdekel kérem”.

Egyidejűleg az utazó kirobbant:

— Igen, ha kegyed forszirozza a dol-got, ma halott vagyok. Mert egymillió négyszázezer lejért ma nem egy ember-nek kell megdöglennie, hanem legalább ezernek. De én kopott voltam és a For-dom ócska volt és kegyednek szíve van, Áron. Azért csak azt mondom, egyék-igye, amit akar, maga ma az én vendé-gem.

Áron ezt megköszönte szépen, de visz-szaütasította, mert neki már keresete van, mintegy hivatala és ő szakított a multtal, melyért egyrészt megbűnhődött, másrészt amnesztiát kapott.

És ha egy másik utazó türelmetlen, meglepő dolog derül ki

Amialatt ezek történtek, a másik uta-zó türelmetlenül megjelent a szoba ajta-jában és hogy bizonyos vitában látta a kartársát, odaszólt:

— Na mi lesz már pajtás.

Az egyik erre oda hívta a másikat:

— Gyere csak öregem, gyere, bemu-tatlak valakinek.

Es imigyen kezdte a bemutatást:

— Suciu Áron. . .

De nem folytathatta, Suciu Áron köz-bevágott:

— Pardon — mondta szeliden — én már nem Suciu vagyok, időközben név-magyarosítást kértem, amit engedélyez-tek is.

És megmondta a nevét. Az új nevét, a magyarosítottat. A tősgyökerest.

És ezt a nevet csak azért nem írjuk ki, mert Áron új életet kezdett, hivatala van és szakított a multtal. Tősgyökeres magyar név alatt tölti be ezt a hivatalt. Neki lehet.

Csak nehogy megjárja szegény.

Esetleg nyelvvizsgára állítják és — el-bukik.

Mert ugye, ha valakinek tősgyökere van. . .?

És itt az ember még sok mindent gon-dolhatna össze, de a vendéglő órája már tizenkettőt mutat.

Adjon Isten jó éjszakát.

Hatásos kisebbségvédelmet sürget Robert Cecil lord

London, október 10.

Lord Cecil hétfőn a londoni University College-ben előadást tartott a kisebbségi kérdésről, kiméletlen őszinteséggel leplez-ve le ennek a fájdalmas nemzetközi kér-désnek minden rákfenéjét.

Kifejtette, hogy a nemzeti kisebbségek üldözése a többségi népek részéről tulnő a nemzeti szuverénitás keretein és igen nagy visszatetszést szül a nemzetközi köz-véleményben. Ezt a kérdést csak nemzet-közi elintézésrel lehet megoldani. Nagyon szomorú, hogy a Népszövetségnek nincsen.

meg a kellő szervezete a kisebbségvédelmi egyezmények végrehajtásának biztosítá-sára és ellenőrzésére. Föltétlenül szükség volna egy állandó kisebbségi bizottság alakítására, amely a kisebbségi kérdést szüntelenül napirenden tartaná. Minthogy azonban a kisebbségvédelmi szerződések írott malasztot jelentenek, inkább az vol-na helyesebb, hogy a kisebbségvédelem elvének fenntartása mellett új szerződé-seket és megállapodásokat kötnének, a Népszövetség pedig minden adott esetben lelkiismeretesen megvizsgálja a komoly kisebbségi sérelmeket

Piski tanácsa a volt tanácson akarja felhajtani elsorvadt bankbetétjét

Hogyan került a falu pénze Vlad Aurel magánbankjába

Déva, október 10.

Piski község tanácsát Nedelcu bíró rendkívüli tanácsülésre hívta össze. A gyűlésen a szászvárosi Banca Ardeleana S. A. egyességi ajánlatát terjesztette elő, előadva azt, hogy a megelőző tanács a község 672 ezer lej megtakarított kész-pénzvagyonát a pénzintézetbe helyezte el, valószínűleg azért, hogy a bank vezér-igazgatójának és főreiszvényesének, dr. Vlad Aurél volt miniszternek, aki a nem-zeti-parasztpárt hunyadmegyei tagozatá-nak is elnöke, a kedvében járjon. Ez a hízkelkedő magatartás aztán, amint az előterjesztett egyességi ajánlatból is ki-tűnik, a községre nézve tetemes károso-

dással jár s ép ezért Nedelcu azt javasol-ta, hogy a volt tanácsot — miután annak eljárása amugyis törvénytelen volt — anyagilag vonják felelősségre.

A tanács tagjai alapos vita után elfo-gadták a bíró javaslatát s egyben felve-tették az ellenőrzés kérését is.

Határozati javaslatukban kimondották, hogy a volt tanács tagjainak felelősség-re vonása mellett követelni fogják azok-nak a vármegyei tisztviselőknek az anyá-gi felelősségre vonását is, akik, mint el-lenőrző közegek, nem akadályozták meg a községi tanács törvényen eljárását s elnézték, hogy a község vagyona magán-bankba kerüljön.

VILÁGPOLITIKA

Olaszország
és Közép-Európa

Barthou külszöbön álló római látogatását két fontos politikai esemény előzte meg kisantant körökben — az egyik volt a jugoszláv király látogatása Szófiában, a másik pedig a román kormány lemondása, helyesebben Titulescu távoztása. Önként merül fel a kérdés: milyen összefüggésben vannak ezek az események a francia külügyminiszter római látogatásával, amitől azoknak a mélyreható ellentéteknek elsimítását várják, amelyek mindeddig útjában állottak Olaszország és a kisantant közlekedésének? A kérdésre valószínűleg korai lenne határozott választ adni, ellenben vannak jelek, a melyekből következtetni lehet.

Nem titok, hogy Jugoszlávia nem fogadta tulzott rokonszenvvel azokat az áldozatokat, amelyeket a nyugati hatalmak és elsősorban Franciaország, hoztak Ausztria függetlenségének oltárán, Jugoszlávia szempontjából Ausztria függetlenségének biztosítása Mussolini közép-európai pozíciójának megerősödését jelenti, de jelenti egy olyan szellemiségnek megerősödését is, amelynek büvköréből az új délszláv állam igen jelentékeny rétegei még ma sem szabadultak ki teljesen és jelenti a katolicizmus politikai súlyának megerősödését. Ez pedig a horvátok miatt érthető nyugtalansággal tölti el a belgrádi kormányt. Ezeknek a jugoszláv határon felsorakozó, nem feltétlenül barátságos erőknél ellensúlyozására keres Belgrád szövetségeket olyan területen, ahol valóban testvéri érzületre, sértett, de saját hajukban békülékenységre hajló rokonokra találhat. Jugoszlávia és Bulgária között ma sem egészen biztonságosak az utak a macedón hegyeken keresztül, van azonban egy erős kapcsolat a két ország között s ez az ortodox egyház és a jugoszláv gondolat. Jugoszlávia a maga önállósági törekvéseinek beteljesését látja továbbá abban, ha a „Balkán a balkán népeké” jelzavának a nyugati hatalmak előtt kellő súlyt vívhat ki, anélkül, hogy a jelszó oltárán bármit is feláldozna nagy nemzeti céljaiból. Már pedig, ha Jugoszláviának sikerül elérnie, hogy a Balkánon hosszú időre konszolidálódjanak a viszonyok a mai status quo mellett, akkor minden oka meg van, hogy elforduljon az európai politikától és kifejezetten Balkán-politikát folytasson. Jugoszlávia máris igyekszik erősíteni amennyire csak lehet, kivonni az európai küzdőtérrel, és a magyarázata annak is, hogy sok olyan kérdésben, amelyet egész Európa sorsdöntő jelentőségének ítél meg, Belgrád közömbösen viselkedik és például Németország közép-európai törekvéseivel szemben, legalább is a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedik. Természetesen nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a passzivitásban szóhoz jut az a belátás is, hogy a katolikus és olasz befolyás alatt álló kis Ausztria bizonyos veszélyeket rejt magában Jugoszlávia számára, míg az erősen nacionalista, germán fajelméleti alapon álló német birodalom inkább kihangsúlyozza a határokat a szláv és a német népek között, mint elhomályosítja. A legutóbb, amit ebben a tekintetben Barthou római útjával kapcsolatosan a jugoszláv kormánytól elérhet, az, hogy Jugoszlávia bejelenti a desinteszementját a közép-európai kérdésben. Ami nem enyhíti a veszélyt, hogy a kisantant e jelentékeny tagja az egységes irányvonaltól ismét egy lépéssel eltávolodik és megglazithatja a kis antant kereteit.

Amint az olasz orientáció a nyugaton, úgy az orosz orientáció keleten támasztott bizonyos foku idegességet Franciaország hű szövetségesei között. Lengyelország megváltozott magatartásának többibben is harsány tanujelét adta s Lengyelországnak ez a páfordulása nem hagyhatta közömbösen Romániát sem, hiszen Varsó volt éveken keresztül Bukarest keleti politikájának legfőbb támasza. A megváltozott helyzethez alkalmazkodnia kell Romániának is és ezt az alkalmazkodást jelentékenyen befolyásolja az is, hogy noha a „Vasgárdát” letörték, ennek a radikális jobboldali szervezetnek igen mély gyökerei vannak a román nemzeti életben s Tatarescu kormányának állandóan tapasztalnia kellett hogy a közvélemény sok kérdésben a betiltott és néma párt oldalán van és hogy a hivatalnoki és tisztikar igen befolyásos tagjai tartanak kapcsolatot Codreanuval. Ezek a jobboldali szélsőségesen nacionalista rétegek az utóbbi időben nyugtalanul figyelték Oroszország előrenyomulását és a nyugtalanságot csak fokozta, hogy a román politika nagy keleti protektora, Lengyelország elfordult a francia irányvonalától. Érthető nyugtalansággal figyelik a román nacionalista körök Oroszország diplomáciai előretörését és súlyának növekedését is éppen a nyugati hatalmak szemében. Romániában többször vetették szemére Titulescunak, hogy túlságosan nagyvonalú és túlságosan európai politikát folytat. Túlságosan sokat ült Genf-

Az ítélet előtt!

WURMBRANDT,
A TEMESVARI NAGY PER „SZTÁRJA”

és más érdekességek a négy hétig tartó viharos tárgyalásról

A vádlottból lett koronatanu most antiszemita, noha maga is zsidó és Hitlerért rajong, noha 16 évet ült már kommunista elveiért — Nițulescu, a védők vezére hadbíró volt annak idején és ítélkezett Dobrogeanu-Gherea fölött

Temesvár, október 10.

A nagy per már ítélet előtt áll, de az érdeklődés nem lankad. A város polgárságának és munkásságának igen sok ismert fiatal tagja szerepel benne.

Minden ilyen perben elhangzik az intés: csak a tárgyhöz, nem politizálni! S mégis elkerülhetetlen, hogy a tárgyalóterem világnézetek összecsapásának színhelyévé ne váljék. Mikor Wurmbrandt nekiállt, hogy a Szovjetről alaposan megmondja a véleményét, az elnök rászólt:

— Ne feledje el, hogy mi itt nem tárgyalhatjuk egy idegen állam belügyeit!

Mégis, a per összefüggései révén Wurmbrandt órákon át beszélt, leggyesztőbb képet festve az orosz állapotokról — míg Dudás és Schön bőven bizonygatták az ellenkezőjét.

*

Egyik szünetben, mikor egy csoport ember tödült köréje, magáról, majd a vallásokról beszélt hosszasan:

— Tudok románul, németül, magyarul, jiddisül, franciául, oroszul, angolul, bulgárral. Nyolc éves koromban már Kantot és Schopenhauert olvastam, persze nem értettem az egészet... Gyerekkoromtól kezdve bennem valami természetes ellenszenv a zsidók iránt... Igazi mély vallásosság csak keresztényekben van. A zsidó vallásosság valahogy „unehrlich”.

— A per után biztosan maga is kikeresztelkedik? — kérdezte valaki.

— Sőt, biztosan nem! — legyintett Wurmbrandt.

A tárgyaláson egyszer felkiáltott: itt magyarok, zsidók és bolgárok csinálják a kommunizmust, ezt az ázsiai mozgalmat!

Más kijelentései: igen, elárultam a kommunistákat, de „ázsán-provokátor” nem vagyok! Egy rossz ügyet árultam ell. Ismerek egy embert, szocialista volt, elárulta a szocializmust és megteremtette a mai Olaszországot — Mussolini! Egy másik Ausztriában árulta el a pártját és a mai Németország megteremtője — Hitler!

Féktelenül ömlött belőle a szó. Tulsokat beszélt — mikor az elnöktől újból és újból a beszéddidő meghosszabbítását kérte, a terem már nevette.

Elmondta, hogy személyesen ismerte Rukoszkit, Barbusset, Gorkijt, hogy titkára volt a kommunista pártnak, hogy három évig egyetemet járt a Szovjetben, stb., stb. S így születte meg a „Wurmbrandt-rejtély” fogalma. Saját vallomása szerint ilyen mélyen és magasan volt a mozgalomban és sokáig élt kommunista hiten. S egyszerre így megfordult? S ha ilyen hirtelen megfordult, hogy maradt a kommunista ilyen sokáig?

A védők és vádlottak szerint Wurmbrandt rengeteget tödített. Nem volt Moszkvában, nem volt titkára a pártnak, sőt még tagja se. Sztambulban született, tipikus levantei kalandor — mondta Nițulescu védő. — S a védelem nem is készt kihasználni Wurmbrandt vallomását és megkérdezte, hogyan lehet szabadulni egy ilyen koronatanu, aki államelleses üzelmekért már 16 évi börtönbüntetést kapott?

S érdekes — a legkonzervatívabb polgárok, akikre a forradalmi eszmék iránti leghalványabb érdeklődést vagy rokonszenvet se lehet ráfogni, azok is fagyos-

ben és Londonban a román külügyminiszter. Ez volt számtalan fontos kérdésben szerencséje s számtalan fontos kérdésben pechje Romániának s ebben a kritikus pillanatban a nacionalista közvélemény csak a pecheket látja. Titulescu távozásának körülményeit egyelőre még homály fedi, az azonban máris bizonyossá válik, hogy Titulescu távoztása a román

Még nem tudni, sikerül-e Wurmbrandtnak magatartásával enyhíteni a maga helyzetén. De bizonyos, hogy sikerült végig megmaradnia a per „sztárjának”. Koronatanu volt, vádló s amellet — államfelforgató tevékenységgel kiérdemelt 16 évi börtönnel a vállán — a polgári világrend lelkes apostola. Valami egészen különleges jelenség volt ez a kisérletesen sovány és magas, vöröses, csunya ember. Más perekben is akadtak töredelmesen valló kommunisták, álcázott rendőrgyűzők és besugók. De Wurmbrandt egészen különleges fajta. Wurmbrandt nemcsak vall és informál, hanem pádol, vitákozik, minősít. Mintha kiállna a placera és buzdítaná a rendfenntartó hatóságokat és az ügyészt: rajta, csak utánam! Szigorú büntetést követelt a vádlottakra. Mikor Baga, Gruia és Kohn arra hivatkoz-

tak, hogy évek óta kiváltak, vagy kizárták őket a munkásmozgalomból, Wurmbrandt újból szót kért és megmagyarázta, hogy ez nem igaz, ne higgyen nekik a bíróság, a kizárt emberek vissza akartak térni, ekkor és ekkor újból bevonták őket stb. Nem igaz az sem, hogy az intellektuális jóhiszeműleg adtak pénzt Adlernek, abban a hiszemben, hogy jótékony célra adják. Nem igaz, a kommunisták így el se fogadják pénzt, ne higgyen nekik, Elnök Ur, bűnösök, bűnösök!

— Wurmbrandt az ügyész ur jogtanácsosa! — fakadt ki dühösen egyik védő.

Wurmbrandt nagy sebességgel és szónoki készséggel beszélt — legalább kétszer annyit tudott elmondani azonos idő alatt, mint a nem román anyanyelvű vádlottak — és figyelme minderre kiterjedt Tartott perenkívüli „előadásokat” is.

WURMBRANDT ÖNLEPLEZÉSEI

idegenkedéssel nézték az ágáló vádlott-vádlót. Holott az lett volna természetes, hogy a megtérő bűnöst rokonszenvvel fogadják. De Wurmbrandt túlságosan „aktív” volt, „geil” — hogy a Wurmbrandt nyelvkinésében szintén szereplő jiddis nyelvén szólunk. Bizalmatlanul szemléltek a polgári világrend groteszk apostolát, aki — saját bevallása szerint — aany ideig kommunista nagyvezér volt, 3 évig élt Oroszországban minden kifogás nélkül s most egyszerre megfordul — mikor súlyos büntetést várna rá... ma itt, holnap ott. Fés holnapután?

— Hangsúlyozom, hogy nem Wurmbrandt leplezte le a szervezést, hanem csak a rendőrségen kezdett vallani — emelte ki az ügyész is.

— Nem áruló, hanem beugrató — zúgja kórusban a védelem.

*

A „Wurmbrandt-rejtélyt” talán maga Wurmbrandt fejtette meg legjobban, mikor elmondta, hogy a Szovjet nem volt vendégszerető a grivici per menekültjeihez. Lehet, hogy sajátmagára gondolt. Ha ez a beteges, vézna testében rapszodikus, tulfitott, enervált intellektust hordozó embert ott nyugodt állásba tették volna, ma talán a moszkvai rádió szpikeri állására pályáznék. Világgá harsogná a tárgyaláson elmondottaknak az ellenkezőjét. Talán ez az egyszerű megoldás: egy beteg és fáradt ember hanykolódik itt, ideoda s kész bármely oldalon pápább lenni.

— Hangsúlyozom, hogy nem Wurmbrandt leplezte le a szervezést, hanem csak a rendőrségen kezdett vallani — emelte ki az ügyész is.

— Nem áruló, hanem beugrató — zúgja kórusban a védelem.

*

A „Wurmbrandt-rejtélyt” talán maga Wurmbrandt fejtette meg legjobban, mikor elmondta, hogy a Szovjet nem volt vendégszerető a grivici per menekültjeihez. Lehet, hogy sajátmagára gondolt. Ha ez a beteges, vézna testében rapszodikus, tulfitott, enervált intellektust hordozó embert ott nyugodt állásba tették volna, ma talán a moszkvai rádió szpikeri állására pályáznék. Világgá harsogná a tárgyaláson elmondottaknak az ellenkezőjét. Talán ez az egyszerű megoldás: egy beteg és fáradt ember hanykolódik itt, ideoda s kész bármely oldalon pápább lenni.

A marosvásárhelyi kereskedők újra
kellemetlen „vendégei” kaptakEzzel azonban úgy jártak el, ahogyan
eddig is kellett volna

Marosvásárhely, október 10.

A kereskedők réme, a hivatalos álarcban hálázó ügynök ismét felbukkant Marosvásárhelyen.

Napok óta ismeretlen bukaresti ur járja az üzleteket.

— Pénzügyi inspektor vagyok — vágja oda a hangzatos és rendszerint félelmet keltő címet.

Aktatáskájából könyveket szed elő és

külpolitika éléről, nem jelentéktelen epizódja napjaink történetének.

A római paktumhoz sokáig úgy látszott, egyedül Csehszlovákiának rezón csatlakozni s a bécsi lapok szívesen foglalkoztak ilyen irányú kombinációkkal. Hogy ezeknek a kombinációknak mennyi a tárgyi alapjuk, azt a közeli jövő meg fogja mutatni.

potom ezerötszáz—kétezer lejért akarja a kereskedők nyakába sózni. Az „inspektor” szerint a könyvben minden benne van, amit egy kereskedőnek tudnia kell „a pénzügyi kellemetlenségek elkerülésére”.

A könyvügnök úgy látszik nem olvasta el saját könyvét, mert számára elég pénzügyi kellemetlenség lehet, hogy — senki sem vásárolt a könyvből...

A marosvásárhelyi kereskedők ugyanis torkig vannak már a hasonló „megvágási” kísérletekkel. Értetették a rendőrséget. Most keresik, de úgy látszik megnezszelte a veszélyt, ujjában nem jelentkezett. Talán továbbállt a pénzügyi kellemetlenségek tankönyvével...

HIREK

NEMES FERENC:

RÖHMEÓ NÁCI indulója

Hitler, miután a náci által felgyújtott Reichstag épületét an-nakidején már megszemlélte, most — a londoni sajtó szerint — ismét „háztüznézőbe” készül... A jövőbeli Hitlernek, mint hírlík, a szász Kóburg-góthai ház egyik hercegnője lesz...

Bár néha vérben gázolok,
édes ábrándot mázlok...
Nem kell nekem már kis barát,
mást kínánok: szoknyás arát...
„Sadchen” se kell, hisz itt van, ah,
a vén góthai almanach:
Nem kell Maris, nem kell Julis,
beérem hercegnővel is...!

Ha látok egy-egy stramm fiút,
menyasszonyom eszembe jut,
ez egész más gerjedelem,
játszik velem a szerelem:
Most pisztolyom hangja se más,
mint apró puzzi-cuppanás,
s azt mondtam — óh, mi tévedés! —
ölés helyett, hogy ölelés!

E bonviván-szerep de jó:
nincs nálam fessebb Röhméó!
Szívemben a vágy hegedül,
nem Kóburgok már egyedül!
Jönnek majd a boldog napok:
rohamoslagot ringatok...
A lellem máris mennybe jár...
Egy hang Palesztinából:
Csak sose jönné vissza bár!!

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint erős északi és északkeleti légáramlás, változó felhőzet. A hőmérséklet lényegesen nem változik, déli részeken kisebb esőzések várhatók.

— Marosmegyei hírek. Marosvásárhelyről jelentik: Farkas Julia Csóka községbeli asszonyt súlyos vérmérgezéssel szállították be a marosvásárhelyi kórházba, ahol rövid kínlás után meghalt. Megállapították, hogy hozzánem-értő ismeretlen egyén magzatelhajtási műtétet végeztet a szerencsétlen asszonyon és ez okozta halálát. A marosvásárhelyi ügyészség rendelkezése a csendőrség megindította a nyomozást.

— Víz Anna nyárától asszony feljelentést tett a csendőrség, hogy lakásáról, távollétében értékes ingóságokat és készpénzt lopott el ismeretlen tettes. A nyomozás eredményes volt. Megállapították, hogy a tolvaj nem más, mint az asszony nevelt fia, akit néhány héttel ezelőtt kergettek el a háztól, mert rossz társaságba került. A fiú eltűnt a faluból. A csendőrök keresik.

— Szamosmegye visszakapja 10 elcsatolt községét. Dési tudósítónk jelenti: Az idők folyamán Szamosmegyéből igen sok területet csatoltak át politikai érdekekből, a szomszédos megyékhez. Most a belügyminisztérium úgy intézkedett, hogy a Naszódhoz és Szilágymegyéhez ragasztott, de szorosan Szamosmegyéhez tartozó, több mint 10 község ismét visszajár az eredeti megyéhez. Ennek következtében a megye több járása földrajzilag is egységesebb lesz.

— Szakértők vizsgálják felül a gyergyómezei sikkasztás körülményeit. Csikszeredáról jelentik: Általános megdöbbenést idézett elő az egész megyében a csikszeredai pénzügyigazgatóság az a megállapítása, hogy Gyergyómeze községben nagyszabású visszaélések történtek az állami és községi adók körül. A vizsgálat során kiderült, hogy Miklós József közismertesen álló pénztárnok 157 ezer lejű elcsikkasztott a hozzá befizetett pénzekből. A pénztárnok részben elismerte az összeget, de annak tulajdoni többségéről azt állította, hogy a végrehajtással megbízott közegek rakták zsebre. Ezekre is kiterjesztették a vizsgálatot, amelynek során Varterész Jakab és Isac István végrehajtók ellen is vádat emeltek. A mai fő tárgyaláson újabb tanúk és szakértők beidézését kérték a vádlottak. A törvényszék helyt adott a kérsnek és szakértőül György Gábor dr. pénzügyigazgatót nevezte ki s az újabb tárgyalást október 29-ikére halasztotta.

— Két és fél évre szállították le a ferjgyilkos paraszasszony büntetését. Temesvárról jelenti tudósítónk: Popovici Persida hitványi paraszasszony az elmúlt évben lőtte urát, mert az sokat kizárta és verte. A törvényszék a paraszasszonyt annakidején 4 évi börtönnel ítélte. A tábla kedden Popovici Persida büntetését 2 és fél évre szállította le.

— Hűtlen vagyonkezeléssel vádolják Ditrő község volt bíróját. Csikszeredáról jelentik: A csikszeredai ügyészség hivatalból, hűtlen vagyonkezelés címén bűnvádi eljárást indított Karácsony Antal volt gyergyóditrói községi bíró ellen. A vád szerint a község egyik csikszeredai ügyvédnek megbízást adott, hogy a kisajátítási kártalanítás címén öt megillető agrárkötvényeket és azok járulékait Bukarestben vegye fel. Munkájáért kétévi kamatot, 102 ezer lejt ajánlottak fel. Az ügyvéd el is végezte a rábízott munkát, de a kikötött tiszteletdíjról lemondott. A bíró ennek ellenére Molnár Ágoston gyergyótekerőpataki kereskedő javára utalványozta az összeget. A mostani főtárgyaláson azzal védekezik a volt községi bíró, hogy a kérdéses kötvényeket és azok kamatait, tulajdonképpen Molnár Ágoston szerezte meg, egyik bukaresti ügyvéd útján. Így öt illette meg a 102 ezer lej tiszteletdíj. A tanú kihallgatások során kétségtelenül beigazolódott, hogy Karácsony egyetlen bani hasznát sem húzta az ügyből. A kétségtelenül érdekes ügyben 15-én hirdetnek ítéletet.

ABLAK

Az egyik francia lapban olvastuk ezt a kis történetet: Voronoff tanárt nemcsak férfiak szokták felkeresni, hogy hanyalló vagy végleg elvesztett ifjúságukat viszszeranyerjék, hanem a nők is elég gyakran alávetik magukat a múltnek. Egy gazdag párisi kereskedő felesége is jelentkezett a tanárnál. A múltét különösen sikerült. Néhány hónap múlva Voronoff találkozott az asszonnyal és udvarias bököket mondott neki.

— Asszonyom, fogadja elragadtatót szerencsekívánataimat. Ön szép, üde, fiatal

— Ó, köszönöm, — öröndelt az asszony — már mások is mondták.

— És mit szól mindehhez a férje? — kérdezte a tanár.

— A férjem? Attól elváltam. Csak nem hiszi, hogy előnyömre ennyire megváltozott külsőmmel az ő felesége maradok.

HARC A MILLIÓKÉRT

Vanderbildt Gloria, a Vanderbildt-pagyon 10 éves örökösője körül elkeseredett harc dúl. Nagynénje, Payne-Widney asszony magának követeli a gyermeket, mivel — néleménye szerint — úgy anyja, mint nagyanja alkalmatlanok a kislány nevelésére. A vitás kérdésben, amely egész Amerikát izgalomban tartja, a newyorki törvényszék hozza meg a döntést.

— Negyedmillió hídépítési munkálatok Szamosmegyében. Dési tudósítónk jelenti: Október hó elején megkezdődnek Szamosmegyében a tervbe vett hídépítési és javítási munkálatok. Erre a célra a megyevezetőség már ki is utalt 300.000 lejt.

— Házasság. Huszár István, kőművesmester oltárhoz vezette özv. Bartha Jánosnét. Minden külön értesítés helyett.

— Fizetik a nyugdíjakat Csikszeredán. Csikszeredáról jelentik: A csikszeredai pénzügyigazgatóság a szeptember havi nyugdíjakat október kilencedikén fizetni kezdte. A javadalmazásukért aggódó nyugdíjasok fellelvezve, tömegesen keresik fel a pénztárt és veszik fel pénzeiket. Néhány nap múlva a vidéki adóhivatalok is fizetni fognak.

— Hunyadmegyei hírek. Dévai tudósítónk jelenti: Mael Ferenc kolozsvári és földes Zoltán szászvárosi írók a szászvárosi Magyar Kaszinóban irodalmi estet rendeztek. Az est keretében a helybeli műkedvelők szavallatokkal és énekszámokkal léptek fel. — A dévai törvényszék a már négy év óta hozódó Credit Commercial S. A. hátszegi bank adóeltitkolási ügyében most hirdette ki ítéletét, a mellyel a bank igazgatóságát 378.000 lej bírság megfizetésében marasztalta el, míg Kemény Simon bankpénztárost felmentette a vád és következményei alól. — A Hunyadmegyei Nyugdíjasok Szövetsége f. hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart.

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelenti: A rendőrség tettenérte Kovács László foglalkozás nélküli egyént, aki különböző biciklitolvajlásai miatt a rendőrség régi ismerőse. Beismerte, hogy az utóbbi időben három kerékpártolvárlást követett el. — Simon Mihály Ösz-utca

21. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrség, hogy ismeretlen tettes betört lakására és negyvenezer lej készpénzt zsákmányolt. A rendőrség megindította a nyomozást. — Krausz Mór hatvankilenc éves tordai kereskedő ügyével foglalkozott a kolozsvári tábla. Krausz 1932. október 29-én, amíg felesége távol volt, tizenöt éves cselédjének feljelentése szerint, erőszakot követett el a lányon. A törvényszék bizonyítékok hiányában felmentette a kereskedőt. A tábla kedden tárgyalta az ügyet. Krausz elhalasztást kért, mert fellebbezési beadványára, — mint mondtotta —, nincs pénze bélyeget tenni. A tábla mégis megtartotta a tárgyalást és helyben hagyta a bíróság ítéletét.

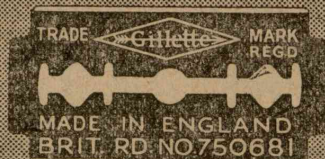
— JUCA BELÜGYI ALMINISZTER SZÉKELYUDVARHELYEN. Székelyudvarhelyről jelentik: Juca belügyi alminiszter Strat brassói prefektus kíséretében Székelyudvarhelyet is meglátogatta. A megyeháza előtt a tisztviselők élén Hecser Kálmán polgármester fogadta. Az alminiszter a délelőtti fogadáson a megye legaprókékosabb dolgai után is érdeklődött és kijelentette, hogy a legjobb benyomásokkal távozik a megyéből. Az érdeklődésre kijelentette, hogy szó sem lehet Udvarhelymegye felosztásáról (amint erről hírek terjedtek el). A lap tudósítók ama kérdése elől azonban, hogy mi lesz a vizsgán megbukott tisztviselőkkel — kitért.

— Házasság. Leveleki Anna és Rosenberg Márton Páld házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

— Kétnapi elzárás és száz lej pénzbüntetés a magyar himnuszért. Marosvásárhelyről jelentik: Két székesi legény — Szász Bálint és Hegyesi Károly — állott államellenes izgatás vádjával a marosvásárhelyi törvényszék előtt. A vád ellenük: 1933 Szilveszter éjszakáján hangos mulatozás közben a magyar himnusz is elcinkelték. Mindkét vádlott azzal védekezett, hogy nem izgatási szándékkal énekeltek. Az új esztendő örömeire alaposan felöntöttek a garatra és maguk sem tudják mit daloltak. A bíróság ítéletében két-két napi elzárásra és száz-száz lej pénzbüntetésre ítélte a székesi legényeket. Az elítéltek fellebbeztek.

— Megyei hírek. Tudósítónk jelenti: Cazi-lá Vasile 36 éves megyesi napszámos, az őrzetere bizott Zoppelt Elena 4 éves kislány ellen erkölcselen merényletet követett el és a szerencsétlen gyermeket gonorrheával is megfertőzte. Az ellátásodott napszámost a rendőrség letartóztatta és a segesvári ügyészségre kísérte. — Goldschläger Izák, az aradi Goldschmidt sorsjegyiroda megyesi bizománya, a legutóbbi húzások alkalmával Miheji Joan vasuti tisztviselő 100 ezer lejt nyert sorsjegyét egy kihuzatlan sorsjeggyel cserélte el. Miheji a csalást észrevette és a bizományost feljelentette a rendőrség, ahol kiderült, hogy Goldschläger ellen hasonló visszaélések miatt már több feljelentés érkezett. A bizományos ellen megindult az eljárás.

— Erdővidéki hírek. Tudósítónk jelenti: Vasárnapi virradó éjjel ismeretlen tettesek, alkalos segítségével behatoltak Efraim László borkereskedő raktárába és többszáz lej értékű bort elloptak. — Gál Tamás gazdálkodó szármáját ugyancsak ismeretlen tettesek, közvetlen a falu melletti földjéről elhordták. — Erdővidék számos gyümölcsösében az idén a körtefa kétszer hozott termést, sőt akadtak olyan körtefák, amelyek harmadszor is kivirágoztak. — Sütő József olaszteleki nyugalmazott állami tisztviselő, földtani kutatása közben, a fülel erdőben őskori állati csontokra bukkant. Az őskori leletnek tudományos körökben komoly jelentőséget tulajdonítanak.

Kérjen Kék Gillette

Minden régi és új
GILLETTE
készülékhez használható

A modern gyermeknevelés kézikönyve! Székely Béla a Te gyereked c. könyvében írja, hogy nincs rossz gyermek és nincsen buta gyermek! Minden ép és egészséges gyermek jónak, okosnak születik. Ha mégis rossz lesz, lélekben, szellemben más, úgy ez a nevelés hibája. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve tanít. Szülőknek, nevelőknek, szakembereknek nélkülözhetetlen. Ára csak 54 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

★ A „Nemibetegségek és a Házasság”, népszerű orvosi közlemény. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Gergely József börtöngyász, Târgu-Mureș, Calarașilor 14. Ára 15 Lei.

★ A Független Szemle legújabb száma gazdag tartalommal jelent meg. Szépprózát és tanulmányokat Forgács Antal, Goda Gábor, Thomas Mark, Murányi-Kovács Endre és Valér Erik írtak. Bőséges szemle, színház és zenetörténet egészíti ki a számot. Szerkeszti Dénes Béla. Ára 15 lej mindenütt és a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58 az udvarban.

— Meghűlésnél, náthalásznál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szagátásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz nagyon jót tesz, mert a gyomorbeátsátnál alaposan kitisztítja és desinficálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Egyetemi orvosok véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható s ezért használata járványok idején is igen célszerűnek bizonyul.

A jövő kedden hirdetnek ítéletet a nagykapusi kisajátítási perben

Kolozsvár, október 10.

Még 1926, 1927 és 1928 folyamán történt, hogy az agrárbizottság százharminc nagykapusi gazdálkodó hélszázhetvenhat holdját kisajátította és a nagykapusi, egerbegyi, vásárhelyi, geszterágyi lakosok között felosztotta. Az érdekelt nagykapusi gazdálkodók kártérítési pert indítottak az állam ellen. Először a közigazgatási bíróság útján, majd amikor itt elutasították, a törvényszéknél keresték igazukat. A törvényszék is elutasította keresetüket. A kolozsvári tábla kedden foglalkozott ügyükkel. Ítéletet jövő hét kedden hirdetnek.

Vérfürdő a püspöki erdőben

Vác, október 10.

Megdöbbenősen véres dráma történt vasárnap délután a váci püspökség görseényi erdejében. Mojzes János földműves Lajos nevű fiával és több más falubelivel gombát szedett s eközben rájuk bukkant Mocsáry József erdőőr. Mocsáry alig vonta kérdőre a földműveseket, vadul lövöldözni kezdett, halálosan megsebesítve a két Mojzest, a többiek közül pedig még kettőt könnyebben. Az erdőőr valósággal örjögött és a csendőrrajör is csak nehezen tudta lefegyverezni.

Biri neni szakácskönyve a legjobb s még a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Palesztinába minden árura származási bizonyítvány kell

Jeruzsálem, október 10.

A palesztinai kormány elrendelte, hogy a jövőben kivétel nélkül minden Palesztinába bevitt áruhoz mellékelni kell a hivatalos származási bizonyítványt. A már palesztinai kikötőbe érkezett vagy a rendelet kiadásakor uton levő árukra ez a rendelkezés nem vonatkozik.

Japán gazdasági bizottság utazik a Balti államokba?

Kaunas, október 10.

Litván lapok jelentése szerint a legközelebbi jövőben nagyobb japán gazdasági bizottság érkezik Litvániába, s onnan tovább utazik a többi balti államba. A bizottság feladata a balti államok piacainak a japán áruk elhelyezése szempontjából való tanulmányozása és a japán áruk beviteli feltételeinek megtárgyalása.

Benzin — turfából

Moszkva, október 10.

Leningrádban kísérleteket végeztek benzinnek turfából való előállítására. A feldolgozás során a turfából 8.8 százalékos benzin, 2.7 százalékos ligroint, 8.5 százalékos kerosint és 14.7 százalékos gázolajat nyertek. A benzinnel motortüzeltésre folytatott kísérletek során megállapították, hogy a turfából készült benzinnel hajtott motorok átlagsebessége 50 km., 100—110 gram km-kénti fogyasztás mellett. Azt is megállapították, hogy a nyersolajbenzin és a turfabenzinfogyasztás majdnem teljesen egyenlő.

Megszakadtak a német—csehszlovák kereskedelmi tárgyalások

Berlin, október 10.

A német és csehszlovák kereskedelmi delegációk már körülbelül egy hete tárgyaltak különböző áru és fizetési forgalmi kérdésekről. Ezeket a tárgyalásokat váratlanul megszakították egyidőre, hogy mindkét félnek alkalma legyen a tárgyalások folyamán előterjesztett javaslatok áttanulmányozására és kormányai tájékoztatására. Hivatalos körök szerint a tárgyalásokat hamarosan újra folytatják.

Csehszlovák körök véleménye szerint azonban még igen sok nehézség fog felmerülni a tárgyalásokon, mert sok olyan kérdés vár tisztázásra, amelyek körül nagyobb vita várható. A legtöbb nehézséget csehszlovák részről várják, mert Németországnak az utóbbi hónapok során rendkívüli mértékben megnövekedett nyersanyag bevétele a két állam áruforgalmában és ezzel külforgalmi mérlegében jelentős eltolódásokat okozott.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár megállapodást kötött a nagyváradi SEL társasággal a Magyarországra szóló tüzfakivitel finanszírozására. Ennek alapján az Erdélyi Bank 20 millió lejes hitelkeretet nyitott az exportőrök javára, amelyből előlegeket folyósít a kivitelre kerülő tüzfára. Ennek ellenében az exportőrök kötelesek arról gondoskodni, hogy mindazok az importőrök, akik kompenzációs alapon dolgoznak Magyarországgal, a szükséges „tüzfapengőket” az Erdélyi Banktól szerezzék be.

TEMESVÁR

A temesvári terménytőzsde árai:
Az állami gabonavásárlások szűnetelése miatt az irányzat lanya. Buza 78—77-es 410. Árpa 200. Zab 260. Új tengeri 160. Őrlésre alkalmas tengeri 170. Napraforgó 200.

Titokban tartják a „gazdasági kisantant” belgrádi tárgyalásainak eredményét

Unióba lép a három állam póstája — Kereskedelmi keretszerződés készül Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia között

Bukarest, október 10.

A kisantant Belgrádban tartott gazdasági konferenciájáról a romániai közvélemény eddig jóformán semmit sem hallott, annak ellenére, hogy a kiküldött delegátusok már a múlt héten hazajöttek. Ennek az oka részben a kormánykrízis volt, nem kis részben azonban az a különös titokzatosság, amellyel ezeket a tárgyalásokat kezelik. Az érdeklődő újságírókat azzal utasították el, hogy csak a kisantant főtitkársága adhat információt. A cseh sajtóval szemben nem alkalmazták ezt a mostoha és érthetelen eljárást és mindazt, amit Románia közgazdasági körjei a belgrádi tárgyalásokról megtudhatnak, a prágai lapokból és néhány magánforrásból a következőkben közölhetjük:

A ROMÁN IPAR EREDETI ÁLLÁSPONTJA

Tudvalevő, hogy a gazdasági kisantant kérdése elsősorban a mezőgazdaságot és a gyártást érinti, amellyel azonban merően bele-vág a kereskedelem érdekeibe is. A mezőgazdaság és az ipar érdekeit volt, aki a román delegációban képviselje, a kereskedelem nevében azonban senki sem vett részt a belgrádi tanácskozásokon. Az ipar különben már itthon leszögezte a maga álláspontját ebben a kérdésben, amikor az iparügyi minisztériumhoz beterjesztett memorandumban kijelentette, hogy a három állam iparának együttműködését szükségesnek és hasznosnak tartja, de mert az a romániai iparra jelentős áldozatokkal

fog járni, feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy ennek ellenében a cseh mezőgazdaság is hozzon megfelelő áldozatokat a román agrártermelés érdekében.

Annak a közös bizottságnak a román tagjai, amely a három kisantant-állam ipari együttműködésének megszervezésére kapott megbízást, azt is közölték a kormánnyal, hogy a romániai ipar csak bizonyos határig tud elmenni az áldozathozatalban és ennek a határnak a megállapításához okvetlenül az szükséges, hogy előbb közvetlenül tárgyalhasson a cseh ipar képviselőivel és amíg a két ország érdekeit nem jutnak megállapodásra, halasszák el a bizottság plenáris ülésének összehívását. Ez meg is történt.

Mi történt Belgrádban?

Belgrádban nemcsak a kormányok delegáltjai tárgyaltak, hanem az ipar képviselői is és az a tény, hogy a cseh sajtó meglepődésének ad kifejezést az eredmények iránt, arra enged következtetni, hogy a romániai iparnak annál kevesebb oka lehet a meglepődésre. Talán éppen ezért tikolják annyira a belgrádi tárgyalások eredményét. Ezek az eredmények különösen a közlekedés és a kereskedelem politikai terén mutatkoznak. A konferencia megállapította, hogy ami a kereskedelmi kapcsolatokat illeti,

egyelőre legalább annyit ért el a kisantant valamennyi állama, hogy az egymásközi árucseréért nem esett vissza, ami már egymagában is nagy dolog, ha tekintetbe vesszük a világpiacra bekövetkezett újabb áreséseket.

A cseh sajtó elégtétellel állapítja meg azonban, hogy Belgrádban ennél is tovább jutottak egy lépéssel. A három állam között komoly közlekedés jött létre abban a tekintetben, hogy figyelembe vegye egymás szükségleteit. Egyelőre még nem voltak kimondott kereskedelmi tárgyalások valamilyen szerződés megkötésére, hanem csak előkészítettek egy olyan megegyezést, amelyben ne legyenek károsultak és ki-váltságos felek.

Olyan újrendszerű kereskedelmi kapcsolatok alkalmazását tanulmányozza most a kisantant, amelyeknél a preferenciális vámok és legtöbb kedvezmények nem játszanak többé elsőrendű szerepet.

A leglényegesebb eredménynek mégis azt tartja a cseh sajtó, hogy az érdekelt államok iparosai végre első ízben ülték le a tárgyalasztalhoz, hogy a jövőbeni viszonyuk kialakulását megvitassák. Természetes, hogy különösen a tanácskozásonak az a része, ahol igen gyakran egyes cégek közötti tárgyalásokra került sor, nem kerülhet a nyilvánosság elé. Ezekről a vállalatok közötti tárgyalásokról a cseh sajtó is csak annyit közöl, hogy

az ipari investíciók bizonyos terv szerinti szabályozására törekednek a kisantantbeli gyárosok,

akik azt akarják ezzel elkerülni, hogy a jövőben ellentétek merüljenek fel közöttük és hogy egyik fél se eszközöljön olyan beruházásokkal, amelyek a kisantant kereskedelem politikai célkitűzésének elérésekor elhibázott investícióknak bizonyulhatnak.

EGYSEGES KERESKEDELMISZERZŐDÉS

Másik igen fontos, bár inkább csak formai jelentőségű eredménye a belgrádi tárgyalásoknak az, hogy a kisantant-államok olyan keretszerződés kidolgozását kezdték meg, amelyben belül mind a három ország egymásközi kereskedelmi szerződéseit egységesíteni lehet.

Ennek a keretszerződésnek az a rendeltetése, hogy leegyszerűsítse a kereskedelmi kapcsolatok

latok technikai részét a kisantant-államok között a közös kereskedelem politikai utjainak kiépítésében.

Nem kis jelentőségű eredményekről számol be a cseh sajtó a három állam közötti forgalom terén sem. Belgrádban már kidolgoztak egy szerződéstervezetet, amely teljes postai uniót létesít Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia között. Ennek a célnak az elérése útjában néhány technikai probléma áll csupán, amelyet

Póstatakarékpénztári egyezmény

Ezzel összefüggésben a három állam között turista-egyezmény is jött létre, amelyben Románia ezuttal első ízben vesz részt a vízumok kölcsönös eltörlése terén. Kereskedelmi szempontból nem csekély jelentőségű a megkötött postatakarékpénztári egyezmény sem, amely megkönnyíti a kisantant-államok közötti pénzügyi átutalást.

Mint említettük, a csehek rendkívül optimista szemmel itélik meg a belgrádi konferencia eredményeit. Erősen hangoztatják, hogy a közvetlen tárgyalások eredményeképpen eltűnt az a félelem, hogy a kollaborációban a cseh ipar tulsúlyba kerülhet. A csehek szerint most már

könnyű lesz megoldani. A vasúti forgalom tekintetében tanulmányozás alá vették a közvetlen összeköttetések létesítését, valamint a költékei díjszabások megjavítását.

Nagy jelentőséggel bír a dunai hajózás racionalizálására és a tarifák egységesítésére létrejött elvi megállapodás.

A légiforgalomról négy szerződés jött létre Belgrádban. Az egyik szerződés Románia és Jugoszlávia között új járatok felállítását szabályozza.

a másik két államban is belátják, hogy cseh részről nincsenek ilyen törekvések és a cseh ipar csak azt akarja, hogy a surlódási felületet a minimumra csökkentse és segítse a másik két állam iparának kiépítését addig a határig, amíg az szükséges és rentábilis.

A kellő atmoszféra létrejötte után most már a praktikus munka is gyorsabb tempóban fog folytatódni és 1935. januárjának végén, amikor a kisantant gazdasági tanácsa ismét összejön, bizonyára már újabb eredményeket fog megállapítani a három ország gazdasági együttműködése terén.

A közgazdaság hirei

A bukaresti ipari kiállításra váltott jegyek 50 százalékos kedvezményét a CFR október 20-ig meghosszabbította.

★

A „Carpatina” fatermelő rt., amely tudvalevőleg a báró Groedl-csoport érdekeltségébe tartozik, 10 százalékos fuvardíjkedvezményt kapott a vasutól, ha 1935 szeptember 10-ikéig legalább 1500 kocsis fűrészfűrész exportál akár 10 vagonos szerelvényekkel, akár csak egyes vagonokban. Ugyancsak a kedvezményt élvezzi a Carpatina a belföldi piacon is, ha a kitűzött határidőig legalább 500 kocsis árut ad fel Lotru, Slatina és Gyimesközéplek állomásokról.

★

A bukaresti Mott és Fils pezsgőgyár és borpincészet, amely már a múlt évben is speciális engedélyt kapott áruinak Amerikába való exportálására, újabban 15000 dollár értékű kompenzációs üzletet bonyolított le a Ford-művekkel. Az amerikai üzlet kiépítése érdekében a bukaresti cég Mott et Fils Sales Corporation név alatt fiókvállalatot létesített New Yorkban.

A betegsegélyező-bélyegeket a Discom fogja szétosztani. Az 50 alkalmazottnál kisebb személyzetű dolgozó iparvállalatok, amelyek a munkásbiztosítási járulékokat készpénz helyett bélyegben kötelesek leróni, állandóan panaszkodtak a miatt, hogy ezeket a bélyegeket a munkásbiztosító ugyanazon közegei árusítják, akik egyúttal ellenőrzik is a járulékok pontos fizetését. Emiatt a központi munkásbiztosító tanács elhatározta, hogy a jövőben a bélyegeket dohánytőzsdékben is árusítani fogja. Az elosztásról most folynak a tárgyalások a Discommal, amely a többi jövedéki cikkel is ellátja a trafikokat. Ezért a munkáért a Discom 7 százalékos díjat kér, ami évi 350 millió bélyegforgalom mellett 24 és fél millió jövedelmet jelentene. Ezzel szemben a Munkásbiztosítási Bank csak 5—6 százalékos hajlandó adni ezért a szolgáltatásért, amely semmiféle munkatöbbletet nem jelent a Discom részére s emellett nem jár rizikóval sem, mert a bélyegeket a Discom csak készpénzfizetés ellenében adja ki.

A B. L. és Népujság ajándékregény-sorozatában szeptemberi kötetként

TOMCSA SÁNDOR

következik

„Szvoboda Augusztin rémtetté”-t írta meg Erdély melegsivü és keserütollu humoristája.

Kolostorba akart vonulni szerelmi bánatában egy nagyszalontai diák

A romantikus diákszerelm, úgy látszik, örök életű. Még a lesújtó pótérzettségű bukkások sem tudják kioltni a serdülő ifjúság lelkéből azt az örök hitet, hogy „csak egy kislány van a világon...”. Az sem lehetetlen, hogy a reménytelen életküzdelem közepette csalja meg magát ezekkel a hamis illúziókkal a 20 éves agastyán, aki hiába kilincsel, hajlong egy-egy bizonytalan állás után. Ugy érzi talán, a szerelem az, amely még örök és igaz.

Egy nagyszalontai fiatalember, aki csak nemrég vergődte át magát a golgothás érettségi vizsgán, azért, mert diákszerelme nem volt hajlandó megvárni, míg álláshoz jut, hanem férjhez ment az első ugynevezett jópartihoz, hát emiatti elkeseredésében el akart tűnni a földi élet örömtelenségéből és szerelmi bánatában egyik erdélyi kolostorban szeretne volna magát felvétni.

Végigkoptogatta Erdély összes kolostorait, de mindenütt kérelhetetlenül visszautasították felvételét. Ma már kolostorba sem lehet bejutni. A rendfőnökök előbb kikérdezik a jelentkezőket, milyen érzés vezetni a szerzetesi élethez? Mert csupán megélhetési bázis nem lehet a szerzetesi élet. Különösen a legutóbbi időkben a mai áldatlan viszonyok miatt a mai fiatalság közül több gondolt már a gond nélküli szerzetesi életre, amely megold minden későbbi problémát. Azonban a szerzetesi élet egyetlen fő feltétele a meggyőződő hit, amelyet megfelelő lelki gyakorlatokkal igazolni is kell.

Természetesen Nagyszalontán, különösen a lányok szemében, óriásit nőtt a romantikusan szerelmes diák, aki szerelmi bánatába kolostorba akart vonulni... mert még mindig szentül hiszi, hogy csak egy kislány van a világon... és ha ez elveszett, nem ér a világ semmit.

Átszervezik a nagyszalontai Magyar Pártot

A kisebbségi sorban a magyar nemzeti öntudat fokozottabb védelme arra kitélve a Magyar Párt biharmegyei központját, hogy a nagyszalontai tagozatának vezetését átszervezzék.

Három év óta a nagyszalontai tagozat elnöki tisztje nincs betöltve. Akkor mondott le dr. Hadházi Kálmán. Azóta egy 5 tagú intéző bizottság vezette a párt ügyeit, élén Bagosi Sándor ügyvezető alelnökkel.

Bagosi Sándor 4 évi sikeres munkálkodása után rövid időre szabadságot kér a pártvezetéstől.

A pártvezetés egyelőre hallani sem akar Bagosi Sándor lemondásáról, de ennek ellenére szükségesnek találja a szalontai tagozat vezetésének átszervezését. Be akarják tölteni az elnöki tisztiséget. A jelölt Arday Aladár református esperes. Arday Aladár rövid 1 esztendője el csak Szalontán, de ezalatt a rövid idő alatt már is általános közszereplésnek örvend.

Arday Aladár nem térhet ki az idő rákényszerítő parancsára alól és ígéretet tett, hogy elfogadja a párt elnöki tisztiségét.

Huszonhárom éves a szalontai futballsport

Nagyszalontán 23e esztendő óta a labdarúgó sport. Az ősi hajduváros régi, nagymúltú sportegylete, az NSC, mely 1911-ben alakult meg NAC néven, majd pár évre rá vette fel a Nagyszalontai Sport Klub nevet. Foglalkozott atlétikával, birkózással, tornával is. Azóta... Istenem. Háború, imperiumváltozás, nyomasztó gazdasági viszonyok: visszafélődés. Ma csak labdarúgással foglalkozik. Elnöke Jiglan János agronom, aki román ember léte nagy igényekkel istápolja a kisebbségi sportegyletet. Ügyvezető elnök: Andor Mihály aki a megalakulás óta, 23 éve lankadatlan buzgalommal dolgozik a sportért és örökös egysége felett.

Nagyszalonta másik sportegylete a Török-vés Munkás Sport Klub, amelyet 1930-ban alakított Küllös Sándor és Zsák Jenő, az Aradól elszármazott kitűnő sportvezér. Elnöke Kis Mihály építész, legagilisabb sporttársa Bereczky Sándor ékszerész, aki mint titkár, igen értékes munkát fejt ki az egységetben. A Török-vés bár fiatal sportegyesület, de máris alontai iparosság és munkásság nagy táborában szép eredményeket ért el.

Nagyszalonta „magyar tanácsa” és a magyar színjátszás

Nagyszalontának jelenleg „magyar” polgármestere van és az ideiglenes tanács összetétele is „magyar” tanácsosaival szereztesíti a kis hajduvárost. Talán ennek tudható be, hogy a liberális gondolkodású urak legujabban anyira „pártfogolják” a magyar színjátszást.

A kis városkában, mint minden szürke, eseménytelen mezővárosban, szint, életet, hangulatot jelent a színészek érkezése. A város örül a színészeknek és a színészek szívesen jönnek Nagyszalontára. Az átlag 3 hetes színészezon szinte eseményt jelent a békés polgárok számára és a kenyérharcot vívó színészek Nagyszalontán káláshoz jutnak, — mint azt bucsubeszédében a legutóbb Nagyszalontán játszó színtársulat igazgatója meleg szavakkal bálisan meg is köszönte.

A város vezetésével sem volt soha semmi baja a színészeknek. Az igazgató tudta, hogy a teremért előre kell a város kasszájába befizetni és be is fizette minden nap déli 12 óráig. Tudta a színigazgató, hogy a villanyáram díjra biztosítékot kell letenni és szó nélkül le is tette.

Most aztán kinos meglepetés érte a Jódi Károly színtársulatát. A színigazgató, hogy a nagyszalontai közönségnek meghálálja legutóbbi ottartózkodása al-

kalmával tanusított jóindulatát, elhatározta, hogy az őszi szezon Nagyszalontán kezd meg. Erről az elhatározásáról értesítette Nagyszalonta város vezetését.

Nagyszalontán — mint mondtuk — kivételesen most „magyar” a polgármester és kivételesen ez a magyar polgármester olyan meglepő javaslattal terjesztette Jódi színtársulatának bejelentését a „magyar” összetételű ideiglenes tanács elé, hogy a város vezetősége csak úgy engedélyezze Nagyszalontán a magyar színjátszást, ha a színigazgató előre lemond minden szubvenció-kérésről.

Kovács Béla polgármester ur „szavazókörusa” természetesen, mint rendesen, most is nagyon helyeselte a javaslatot.

Csupán egyetlen tanácsos tartózkodott a helyesléstől. A tanács egyetlen román tagja, Bercea Onisifor, aki különben a Feketekőrös Armentesítő Társaság vezérigazgatója.

Mondanunk is felesleges, hogy ezek után a Jódi Károly színtársulata nem jött Nagyszalontára. Megvárja, míg a városnak román polgármestere lesz, aki tapintatosabb és nem fogja ilyen tanácsi határozattal megszegyeníteni azt a magyar színtársulatot, amelyet a város már szívébe fogadott.

Nagyszalontai ablak

Ejfel utáni hangulat a kávéházban. Egy nagyobb asztaltársaság erőszakolja a jókedvet. Élén Kovács Béla, az ideiglenes tanács elnöke. Különben a társaságon kívül 2—3 lézengő vendég. A cigány izzadlan, kimerülten gyurja, ahogy egymás után parancsolja az asztaltársaság. Már szívesen pihenne a banda, de ha az urak szívet nélkül, egymásután rendelik a nótát, mit csináljon a cigány? Olyan ritka manapság a mulatozó társaság. Kinek van ma pénze Nagyszalontán mulatni?

És közben arra gondol a primás, hogy otthon öreg édesanyja, felesége, pici magzatja és kell a pénz. Talán még jobban, mint az uraknak a nóta. Pedig itt szakadatlan rendelik.

Ebben a tulhepített hangulatban a kávéház előtt autó túlköl és pár pillanat múlva belép Suciu Aurél, Nagyszalonta volt főpolgármestere egy szűkebbkörű társasággal és a nagy tükör alatti asztalnál foglalnak helyet.

Kovács Béla egy pillanatra bet az érkező társaságra és a mellette álló cigány fölébe sugóval valamit. A primás a Suciuék asztala felé fordul. Aztán Kovács Béla bariton hangját kísérve rákezi:

— Nem loptam én ele... Hirtelen megáll a vonó. A primás még az első nersort sem fejezhette be. Egy ur fogja a vonót. A primás kezébe pénzt csuszaltott. Hal-

kan a fölébe sugóval valamit, aztán visszaült a Suciu-asztaltársasághoz.

A kávéházban nagy feszült pillanat. Mindenki érzi, hogy itt valami készül. Talán politikai vonó-párbaj? A primás érzi, hogy az érdeklődés középpontjában most ő áll, helyzetének fensőséges ludatában Kovács Béla felé fordul. Egy pillan-

tig tart ez a nagy feszült helyzet, aztán a Suciu-asztaltársaság felé kacsintva Kovács Bélára néz és rákezdi:

— Hazudik a muzikaszó... — természetesen a Suciu-asztaltársaság hangos ének kíséretével száll a dal.

A pincér, a kasszírő, a borfiu kacag.

Kovács Béla felugrik, magából kikelve ordítja a primás felé:

— Mi ez? Ki rendelte ezt a nótát.

— A polgármester ur! — mondta cigányflegmával a primás — ő rendeltette.

Tudni kell ugyanis, hogy Nagyszalontán a köztudatban, mint polgármester Suciu Aurél van beidegződve, változhatik a tanács, a polgármester — a köztudat-

ban mégis Suciu Aurél a polgármester.

Kovács Béla puskapörösen távozik...

Másnap reggel Szalontán a városban egyébről sem mesélnek, mint arról a politikai vonó-párbajról, amelyet a két rivális polgármester vívott egymással.

Nagyszalonta dobra kerülhet ugyan, de a polgármesternek jó szíve van

Nehéz helyzetbe került a felelőtlen gazdálkodás miatt Nagyszalonta városa. Egyelőre az a helyzet, hogy októ. 25-én megperdül a dob és a város 1000 holdas gazdasága, több középülete árverésre kerül, sőt ha nem rendezi a Posta Takaréknál fennálló 7 millió lejes tartozását, dobra kerül maga a városháza is. Ha nem jön a konverzió, mint mentő szalmaszál, hát nemcsak a város ingatlanai kerülnek árverés alá, de már régen gazdát cserélt volna a város fele.

A kis határszéli városkában határtalan a nyomor és lehetetlen a munkaalalom. A földmunkások minden álma, hogy be-

jussanak a Kemény céghez gyári munkásnak, a környékvárosok leépített proletárhada pedig haza jön ismét Nagyszalontára „földet turó parasztnak”. Az ipar pang, az árakat pedig a kontárok szabják meg. Tönkrement kereskedők piaci árusok lesznek és ha felélték pár száz lejes raktáraikat, visszatérnek a kaptáfhoz. Husz-harmine holdas gazda reménytelenül néz az őszi szántás elé: nincs velőmagja. Az aratás alig hozott anyit, amiből az adótartozást rendezni lehetett és nagy öröm volt, ha még felül maradt annyi, hogy a 8 éves csizrát még meglehetett belőle reperáltatni. De mi lesz az

idei vetésnél? Erre nehéz feleletet adni, mert bizony vetőmagot hitelbe még kivételes esetben sem lehet kapni. Ha ugyan Nagyszalonta városa nem ad.

Mert legujabban buzavetőmag kivételével kölcsönadásával is foglalkozik a város vezetősége. Igaz, hogy csak kivételes esetben teszi, de megteszi.

Egy Regina Maria községbeli gazda adott be kérést, hogy Nagyszalonta városa adjon neki kölcsön 20 métermázsza vetőmagot.

A gazdasági hivatal főnöke, amikor a naiv kérelmet elolvasta, józuen felkacagott, aztán megjegyezte: „Na erre a beadványra is kár volt az a 8 plusz 1 lejes repülő bélyeg...”. Hogy lehet valaki ilyen falusi. Azt hiszi, hogy Nagyszalonta városa abban a bőséges anyagi helyzetben van, hogy 20 mázsa búzát kölcsönöz majd?

A kérelem tanácsülésre került.

Kovács Béla polgármester referálta az ügyet és megjegyezte, hogy a kérést teljesíteni kell.

— Miért? — kérdezték a tanács tagjai.

— Mert Szilágyi Dimitru a kérelmező, — mondta magyarázatképpen a polgármester.

A tanács megszavazta a 20 mázsa buzavetőmag kölcsönadását.

Nagyszalonta város közvéleménye pedig arra kíváncsi, hogy ki az a Szilágyi Dimitru, akinek a tanács minden megindoklás nélkül kintal 20 mázsa búzát.

A nagyszalontai Gazda Kör pedig tudni szeretné, hogy ha már felesleges buzája van a városnak, azt miért nem a nagyszalontai gazdáknak adja kölcsön? Vagy talán Szilágyi Dimitru olyan nagyon kivételes személyiség?

A nagyváradi tanfelügyelőség, mint közigazgatási hatóság

„Megtiltotta” a városnak, hogy segélyt adjon a felekezeti iskoláknak

Ugy látszik, az az országos áramlat, amely a kisebbségi felekezeti iskolák megsemmisítésére törekszik, Nagyszalontát sem kerülte el.

Pár nappal ezelőtt a nagyváradi tanfelügyelőség átiratot intézett Nagyszalonta városához, amelyben szigorúan megtiltja, hogy a felekezeti iskolák a jövőben városi támogatást élvezzenek. A rövid lélegzetű indoklás szerint a felekezeti iskolák nem respektálják a tanfelügyelőség rendelkezéseit.

Az átirat nem részletezi, melyek voltak azok a rendeletek, amelyeket a nagyváradi tanfelügyelőség kiadott és a nagyszalontai felekezeti iskolák nem teljesítettek. Nem is részletezi ilyen tárgyilagossággal. Elvégre az átiratot nem csak Nagyszalonta városához küldte el, hanem az összes biharmegyei községekhez. Olyan sablonszerű körlevél volt ez a súlyos tartalmu átirat, amelynek teljesítése bizony a kisebbségi felekezeti iskolákra halálos csapást jelent.

Nagyszalontán szerencsére szakképzett főtisztviselők állnak a város élén, akik nem dülnek be a szigoru hangu ukáznak, hanem a közigazgatási törvényre helyezkedve, bírálják el az ügyet. A nagyváradi tanfelügyelőség átiratát azzal a megjegyzéssel, hogy a tanfelügyelőség nem „dirigál” Szalonta városának — szépen írt tárbba tették.

De vajjon a többi biharmegyei községekben, ahol a falusi jegyzők jórésze át van itatva a sovinizmus szellemétől, vajjon ezek a falusi kiskirályok nem szívesen engedelmesskednek-e a letiltó parancs rendelkezésének?

Különben a felekezeti iskolák pusztító szele nyomtalanul Nagyszalonta felett sem tudott elvonulni. Az idej tanév kezdetével megszűnt a 70 év óta fennálló neolog zsidó felekezeti iskola. A régi Magyarország legelső nyilvános zsidó felekezeti iskolája Nagyszalontán nyitott meg, ahol az évek folyamán, különösen az imperiumváltozás előtt, különböző felekezeti tanulók is szívesen látogatták ezt a kiváló iskolát. Hetvenéves fennállása után most kellett megszünnie. Nem érdektelen megjegyezni, hogy az egyházban dúló elmentek következtében szűnt meg ez a tradíciókban gazdag felekezeti iskola.

Kissé kesernyés beszámoló a szépen sikerült szatmári mintavásárról

A „Granița” szerint veszélyben a határszél, mert többségben vannak a magyar kiállítók — Az adóhivatal is „szerepelt” a kirakatversenyben

Szatmár, október 10.

Szatmár büszke a maga kis megrendezett mintavásárra. A kirakatok ünnepe díszbe öltöztek, az utcákon nagyobb a forgalom, idegen arcok tűnnek fel. Kolozsvári, marosvásárhelyi, aradi és bukaresti autók állnak a szállodák és kiállítási helyiségek előtt.

Várták Sassa minisztert is, de mint ez már jenni szokott, a miniszter nagy elfoglaltsága miatt nem jött. Helyette egy vezértitkár érkezett. Ez is valami.

A kiállítás egyetlen megfelelő helyiség hiányában sokfelé oszlik el. Az állatkiallítás a sorompón túl, egy fatelapon van. A mezőgazdasági kiállítás viszont a Kossuth-kerthelyen. Ebben a pavilonban különösen a sülelmedi dr. Résegy uradalom kiállítása mintaszerű. Valóságos tudományos laboratórium ez.

Igen dekoratív, színes a Dácia nagytermében elhelyezett ipari kiállítás. Erdély iparának minden áldott vadzsága felvonult ezen a kiállításon. A kalotaszegiek ragyogó sátrai mellett békésen áll az avasi és kővárvidéki román népművészet csillogó sátra. Mint ahogy dr. Pogacsi János megyefőnök mondta megnyitó beszédében, „ez a kiállítás szimbóluma annak a testvériségnek, amelyben gazdasági téren a többség és a kisebbség él”. Gyönyörű butorok, kézművek, kerámiaárkák hirdetik, hogy az erdélyi ipar él és élni akar.

Természetesen az elvakult sovinizmus még ebben a kiállításban is talál kivételnek. A Granița című szatmári román lapocska, amelynek tulajdonosai még a megfontoltabb román körök is elítélik, felhasználja az alkalmat és megtámadja a kiállítást, mert a kiállítók túlnyomó többsége magyar nemzetiségű. A trójai falóval hasonlítja össze a jeles lap ezt a kiállítást, a trójai falóval, amelyben becsapózták az ostromlott városba az ellenséget. Tulajdonképpen csak mosolyogni kellene ezen a korlátozottságú, rosszindulatú. Ha az ember a Granițát olvassa, azt kell hinnie, hogy itt Szatmáron, a haza minden pillanatban veszélyben van és csak a Granița éberségének köszönhető, hogy a határokat nem fenyegeti közvetlen veszedelem.

*

Csikban rátaláltak végre a gazdasági szervezkedés helyes útjára

Általános gazdasági szövetkezetté bővült a szép eredménnyel dolgozó „Fakitermelő és Értékesítő Szövetkezet”

Csikszenttamás, október 10.

A csiki közgazdasági életben újabb határvetést jelző rendkívüli közgyűlést tartott Csikszenttamáson az első székely fakitermelő szövetkezet.

Dr. Pitner Árpád szövetkezeti elnök előterjesztette, hogy az alakulás alkalmával megszavazott alapszabályok hiányosak. A szövetkezeti törvény alapján, a szövetkezeti központ jogos módosításokat követel.

A továbbiak során dr. Pitner rámutatott arra, hogy a csikmegyei lerongyolódott, tönkcsélén álló gazdasági helyzetet kizárólagos fakitermelő és értékesítő szövetkezettel megmenteni nem lehet. Sokkal szélesebb keretekre van szükségük a pangó gazdasági erő összefogására.

Régi terv, hogy általános gazdasági szövetkezethez tömörüljenek a csikiakat. Most kellő alkalom kínálkozik erre. A szövetkezeti eszme egyre nagyobb teret hódít a gazdák között s így elérkezett a cselekvés ideje.

Javasolja, hogy változtassák meg a fakitermelő és értékesítő szövetkezet címét és jellegét. Tegyük lehetővé, hogy az egész megye tömörülhessen e kétségtelenül életképes gazdasági alakulat köré.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel tette magáévá a kérdést. Kimondta, hogy a szövetkezet címe és jellege a jövőben „Csikmegyei Székely Általános Gazdasági Szövetkezet” lesz. Leszorgatta, hogy elsősorban a tejszövetkezeti hálózatot kell kiépíteni. Ecélből az igazgatóságot felhatalmazta, hogy három megfelelő embert küldjön Udvarhely megyébe az ottani tejszövetkezetek tanulmányozása céljából. Egyben hangoztatta, hogy adott pillanatban kezdik meg a többi gazdasági ágak

A sovinszta sajtóorgánum éretlen cikke azonban nem zavarja sem a románokat, sem a kisebbségeket abban, hogy egyaránt ne gyönyörködjenek a korondi fazekasok munkájában, a bánffihunyadi alabástrom-faragók művészetében, a kalotaszegiek varratosokban, a kővárvidéki román himzésekben, tasnádi Keresztess Samu művész faberakásaiban és az egész kiállítás gyönyörű anyagában.

Az Újságíró Klubban van elhelyezve a képzőművészeti kiállítás. Az egész nagybányai festőkolónia: Mikola Jánossal, Krizsán Jánossal, Boldizsárral, Thorma Jánossal az élén szerepel ezen a kiállításon, amely így együtt olyan ritka látványosság, hogy még a szatmáriak is, akik pedig közel élnek Nagybanához, seregestől látogatják.

A vadász-kiállításnak is sok nézője akad. Készíti sasok, hatalmas vaddisznók, jól fejlett medvék, róka, géme, borzok egész serege hirdeti, hogy a szatmári vadásztársaságok tagjai kitétek magukért.

Szombaton este kezdődött a kirakatverseny. Több száz szatmári üzlet vett részt. Vasárnap hirdették ki az eredményt, amely szerint az első díjat Schön Antal és a Parti-áruház ragyogóan feldíszített kirakata nyerte.

Szerintünk az ítélet téves.

Az első díjat mi, habozás nélkül, annak a mellékutcai kereskedőnek adtuk volna oda, a kinek kirakata és üzlete füresen és sötéten meredt a bizottság tagjaira. Ő is részt akart szerezni a versenyen, de előző napon, hátralekötő adó fejében, elvitte áruját az adóhivatal.

Minden kirakatra oda volt téve egy kis tábla: rendezte Izléses János vagy Rendező Péter.

Itt hiányzott a tábla: rendezte az adóhivatal.

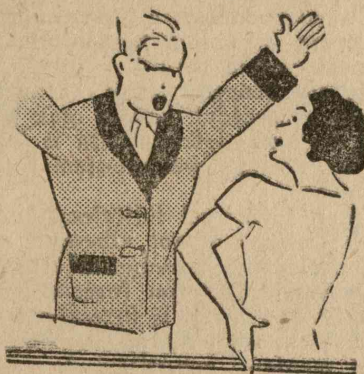
Szerdái marad nyitva a szatmári kiállítás, amelyet az Erdélyi Gazdasági Egyesület rendezett. Addig minden kiállító reménykedhetik, hogy nemcsak erkölcsi, de anyagi sikere is lesz.

Sajnos, a pénztelenség olyan nagy, hogy szerda után ugyanis csak az erkölcsi siker emléke marad meg. (b.)

Egy különös válóok

Az egyik északamerikai városka bírósága előtt zajlott le az alábbi eset, amely eredetiségében párját ritkítja még az összes különleges furcsaságok hazájában, Amerikában is.

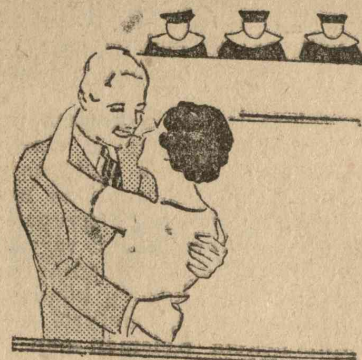
A városka szélén elterülő gyár egyik fiatal rajzolója — Joel Carding — mindössze hat hónapos együttélés után válóperre adott be eszmét és fiatal felesége ellen. Ebben még nem volna semmi különös. Minden férjnek módjában van válóperre indítani és minden férfi azért szokott — ha sorra kerül — válóperre indítani, mert — előzőleg megházasodott...

A dolog különlegessége csak ott kezdődött, amikor a tárgyaláson sor került a válókereset indoklására. Ekkor derült ki, hogy a fiatal Cardingné csak a szokásos selyemharisnyát volt hajlandó viselni, férje határozott akarata ellenére, aki azt óhajtott, hogy öngyűlölettel selyemből készült harisnyában járjon.

A felperes férj a tárgyaláson mindenekelőtt előadta a tényállást, hogy t. i. felesége nem

hajlandó az ő erre vonatkozó kívánságát figyelembe venni s aztán bebizonyította, hogy praktikus szempontból is, a természetes selyemből készült harisnya — tekintve, hogy csak a természetes selyem, az igazi selyem — finomsága és tartóssága által, nyilvánvaló megtakarítást jelent.

A férjnek szemmel láthatólag nyert ügye volt. Az ítélet kihirdetése előtt, a férj érveinek hatása alatt, öngyűlölettel az utolsó perchen kijelentte, hogy beismeri és sajnálja eddigi indokolatlan makacsságát s most valóban belátja, hogy a természetes selyemből készült harisnya mindennek felett áll.

Igy aztán az érdekes válóper gyengédséggel telt kibéküléssel végződött.

Itt említjük meg, hogy ujabban Romániában is — igaz, hogy csak egyetlen gyárban — gyártanak természetes selyemből készülő elegáns, finom és tartós harisnyákat, amiről egyébként lapunk holnapi számában részletebben írunk.

SPORT

Ez a hír a Lembergbe készülő válogatott körül...

...hogy a szövetség elnöki tanácsa a következő játékosok kiküldését határozta el: Kapusok: Burdan, Creteanu, hátvédek: Chiroiu, Albu, Sucitulescu, Sfera, fedezetek: Deheleanu, Criza Zelenák I., Moravetz, csatárok: Bindea, Kovács, Clolac, P. Valcov, Dobay. Feltűnő, hogy négy hátvéd megy Lembergbe és egyetlen csatártartalék sem!...

...hogy Eissenbeisser váratlanul meztárgatta, hogy bevonuljon a válogatottak snagovi táborába. Nyomban kicserélték Zelenák I.-et, a Kinizsi jó formában levő középfedezetével.

...hogy az összes vidéki válogatottak megérkeztek már Bukarestbe.

...hogy a Bukarest melletti Snagov üdülőhelyen szigorú napirenddel élnek a játékosok és egyelőre meghatározott rend szerint, kondíció gyakorlatokat végeznek.

NÉPES MUSORA VAN VASÁRNAP A MÁSODOSZTÁLYU NEMZETI BAJNOKSÁGNAK

a mérkőzések beosztása szerint, ugyanis a következő meccsekre kerül sor:

1. csoport. Brassó: Brasovia—Victoria Konstanca, Plojest: ACFR—Tricolor Bukarest: Macabi—Sportul Studentesc.

2. csoport. Arad: UDR—AAC. Petrozsény: Jiul—Ilsa. Temesvár: TMTE—Vulturii.

3. csoport. Nagybanja: Phoenix—Tricolor. Kolozsvár: CFR—Olympia CFR. Beszterce: CFR—Kerámika. Nagyvárad: KAC—Törekvés.

4. csoport. Gyulafehérvár: Soimii—Unirea. Marosvásárhely: Mures—Sticla. Nagyszeben: NSE—CFR Piski. Medgyes: Vitrometan—HTV.

PÁRIS

Attila—CA Paris 4:1 (2:0).

Farmer a skót tréner mégis Romániába jön, mint szövetségi tréner. A román szövetség táviratlat közölte, hogy feltételeit elfogadják és azonnal indult utnak. Farmer tréner kíséri Lembergbe a csapatot.

Vasárnap Csehszlovákia—Svájc Európa Kupa mérkőzés Genfben.

Hét góllal vezet Dobay és Zelenák II. a Nemzeti Bajnokság góllövő listáján.

Ökölvívás

Varsó—Danzig 10:6. Városok közti ökölvívó mérkőzés Varsóban.

...hogy a Kinizsi játszik Zelenák I. nélkül is az Universitateával, úgyhogy ezt a mérkőzést megtartják. Valószínű azonban, hogy a Romania—AMTE mérkőzés viszont elmarad mert a Romania nem hajlandó a tartaléknak kiszemelt Criza középfedezet nélkül játszani.

...hogy a nagyváradi válogatottak véleménye szerint vétek kihagyni a két naccistát Juhász és Bodolát, akik szenzációs formában vannak.

...hogy maga a Romania sem örvendt Criza beállításának, mert szerintük Criza még nem alkalmas nagy feladatra és nincs is formában. Ezzel szemben a két szélső half nagyon jó. Ezeket ajánlják...

...hogy a lengyelek sem állanak valami jól. Fiatalok csapatával kísérleteznek. Nincsenek valami nagy formában, legutóbbi nemzetközi eredményeik szerint.

Bécs—Pozsony 13:3. Városok közötti ökölvívó mérkőzés Bécsben.

Tenisz

A PARIS—BUKAREST TENISZ-MÉRKŐZÉS

október 12—13—14-én lesz Bukarestben. A francia csapat Legeay és Bonte összeállításban játszik, míg Bukarestet Botez, Schmidt, Hamburger és Morpurgo képviselik. A francia játékosok közül Legeay harmadik a francia ranglistán, de megverte a rangelső Boussust és a második Merlont is. Bonte, bár neve kevésbé ismert, benn van az első tíz francia között. A részletes műsor:

Péntek, félháromkor: Legeay—Hamburger, négy órákor: Legeay, Bonte—Botez, Schmidt.

Szombat, fél háromkor: Legeay—De Morpurgo, négy órákor: Legeay, Bonte—Hamburger, Réti.

Vasárnap, fél háromkor: Bonte—Schmidt, négy órákor: Legeay, Bonte—Morpurgo, Murray, Caracosteanu, Legeay—Racotáné, Bonte.

Hétfő, fél háromkor: Bonte—Botez, négy órákor: Pouliet, Legeay—Buteulescuné, Morpurgo.

A legjobb jugoszláv teniszjátékosok egyiptomi és indiai turára mennek decemberben.

ÁBEL AMERIKÁBAN

12

REGENY

Irtá: TAMASI ARON

— Ábel, tiéd a világ!

De mintha édesanyám a sírból, vagy a legöregebb és a legbölcsebb égi angyal megfogta volna a két karomat, egyszerre leejtettem azokat és magamba estem. Úgy éreztem, hogy annak, aki hozzám ért most, még nagyobb és véghetlenebb ereje van, mint együttvéve a tengereknek és a földeknek. Nem tudom, ki volt és micsoda erő volt, de bizonyosan az Istené volt, aki az embert még annál is többre teremtette, minthogy Amerikába utazék.

Odamentem lassan a korláthoz és elborult szemekkel néztem a vizet, majd néztem az eget. Mind a kettő nagy volt és végtelen, nem háborgott és nem haragudt, csak feküdt nagy nyugalomban, mintha az örökkévalóságot várná, hogy az táncoljon a nagy szabadságban. Sokáig ezt néztem és közben könnyeimmel szaporítottam a vizet, amelyről azt mondták volt nekem Kelemen pap, hogy sós és veszedelmes, mint a próféta sírása. S ahogy így álltam s éppen fürdetett hátulról a nyugvó nap, egyszerre valakinek a kezét éreztem a vállamon. Odanéztem s hát Győrfi látogatott meg engem. Nem is tudom, hogy miképpen történhetett, de minyárt megöleltem és azt mondtam neki:

— Gondold, hogy itt mind bor folyik alattunk s legyünk testvérek ettől!

Győrfi meglepetten fogadta a szót és azt kérdezte:

— Te már ittál?

— Ittam, de nem én, hanem a lelkem — feleltem neki.

Erre ő megint furcsán nézett reám, majd így szólt:

— Szerelm miatt méssz Amerikába?

— Amiatt.

— S kit szerettél?

— Én a szabadságot.

Győrfi megölelt és láttam, hogy kezdi megérteni részem lelkemet. Azt mondtam, hogy furcsa fiu vagyok, de elég furcsa fiu ő is, mert szintén nagy dolgok állanak a háta megett. Egyebek között egy szerelem is, amit tiltott személyvel üzött Déván, valaki olyan gyönyörűvel, aki szüzességi fogadalmat tett volt őt esztendővel ezelőtt. Többet és közelebbit azonban erről nem beszélt, hanem nézni kezdte ő is a vizet és akkorákat sóhajtott, hogy hullámot vert véle a tengeren. Így töltöttük az időt, amíg lement a

nap és feltűnt három csillag. Akkor elbucsuztunk egymástól és megfogadtuk, hogy holnap mind a ketten elbeszéljük titkos életünket. Az első lépcsőzetten együtt mentünk le, neki még egy másik is le kellett menni, hogy a harmadik osztályba jusson. Én most sem találtam otthon az utazó társat, de alig időztem valamit, egyszerre megjelent. Középes termetű és bcsületesen kövéredő ur volt, szürkülő nagy haja neki és fekete, gazdag bajusza. Jóformán rám sem nézett, hanem parolát adott és azt mondta:

— Leupold.

Én is megmondtam a nevemet neki, de többet egy szót sem beszéltem. Azonban nem rajtam mulott a dolog, hanem őrajta, aki öregebb létére nem akarta kezdeni a beszédet, hanem csak rendezgette s azután lefeküdt. Én is lefeküdtem és reggelig egyet aludtam a tengeri ringatásban.

Másnap Győrfivel töltöttem az időt, ki sok érdekes dolgot elbeszél nekem. Én sem maradtam azonban adós, mert ha Győrfi valami nagyon furcsát mondott, akkor én még annál is furcsábbat mondtam. Amikor setét estére ébredtünk s én aludni mentem, gondoltam is magamban, hogy ilyen hősi napom soha nem volt, mint a mai. El is aludtam nem sokára, mert a sok kitalálás után erősen kívántam a nyugalmat. Így arra sem emlékszem, hogy Leupold mikor jött haza és köszönt-e nekem, amikor lefeküdt. Azt sem tudom, hogy reggel köszönt-e, mert csak a helyét találtam, amikor felébredtem. Ezt a napot is Győrfivel töltöttem ismét, de nem olyan hőiesen, mint a tegnapi, mert estefelé kiértünk az Oceánba s ott nagy hullámok támadtak meg. A hajó is elvesztette uras nyugalmát és ingadozni kezdett, mint apám, amikor már látta, hogy belékerült a második házasságba. De az se lett volna nagy baj, ha csupán ingadozik, de lassanként úgy megrészegedett a haragos tengeren, hogy támaszkodni szeretett volna, mint a borzasztó részeg ember. Mi Győrfivel ketten ott álltunk most is a korlát mellett s lassanként érezni kezdtük, hogy a hajó minket is belé akar vinni a részegségbe. Igaz, hogy először titkoltuk egymás elől a kezdődő veszedelmet, de a titok nem sokáig tudott uralkodni. Elsőnek Győrfi adta meg magát, mert éppen amikor nyugodott a

nap, borzasztó hangon így szólt:

— Ábel, én most meghalok!

Alig hajolt átal a korláton, hogy a tengert szaporítsa, én is mondhattam volna neki, hogy most meghalok, de még erre sem volt időm, olyan sürgősen kellett a példáját követnem. Ugy függőtünk órák hosszat ketten a korláton, mint a bőr, amit a timárok száradni odavetnek. Annyi erőt is alig tudtunk éleszedni magunkból, hogy valamiképpen a fülkébe támoxyogjunk.

Leupold már ott volt az ágyban és újságot olvasott. Ahogy beléptem, minyárt látta rajtam, hogy nagy bajban vagyok, mert így szólt:

— Beteg?

Intettem neki, hogy halálomat várom, mire ő többet nem szólt, hanem az újságot olvasta. Még azt sem sajnáltam, hogy mily kicsi az én német tudományom, mert ha annyi lett volna is, mint az Edmondé, úgy sem tudtam volna Leupolddal most beszélni. Minden vágyam az volt, hogy hamar lefeküdjem, de hogy miképpen telt el az éjszakám, azt csak én tudom és az Isten. Mert folytonosan a halált láttam magam előtt, amint egy üvegfal megett ide és oda futkosott, hogy valamiképpen kiszabaduljon és engemet az élők sorából kiirtszon. Reggel azért mégis fel akartam kelni, hogy ne lássam többet az üvegfalat, se a megetté levő irtózatot, de alig léptem le az ágyból, már odaugrott a gutta és azzal fenyegetett, hogy rögtön, de rögtön megüt engem, ha vissza nem buvok az ágyba. Nem volt mit tennem, visszafeküdtem és vártam az idő múlását. Délutánra mégis véltam annyi erőt magamban, hogy felkeljek és a Kelemen pap könyvét, a németet és az angolt, a kufferből elekeritem. Éppen a németet böngésztem, hogy mit kérdezhetnék este Leupoldtól, amikor egyszerre ő is betámolygott. A tegnap megtanultam tőle, hogy ilyenkor mit kell mondani és azt kérdeztem:

— Beteg?

Ahogy én a tegnap, éppen úgy intett ő is nekem, hogy a halálát várja.

Többet fel sem keltünk az ágyból, sem Leupold, sem én. Csak fogtuk az ágy fehér vasát és nagyokat nyögöttünk, mintha nagy és kövér boszorkányok táncolnának rajtuk. Nem tudtam, hogy meddig kell így szenvednünk ezen a háborgó tengeren, de annyit gondoltam, hogy sok idő van még a megváltó földig. Azon kezdtem gondolkodni, hogy mit tudnék csinálni ebben a beteg állapotban. S úgy határoztam, hogy a német könyvet fogom tanulmányozni, amikor van annyi erőm, s mindennap kikeresek valamit, amit eszérekelve Leupoldtól megkérdezek.

— Milyen országból való? — kérdez-

Egy milliomos elmondja, hogy

miért vett feleségül egy szegény munkásnőt

„Attól a pillanattól kezdve, amikor szemelt felém fordította, tiszta, üde fehér bőrének szépségétől el voltam varázsolva. Azonnal elhatároztam hogy feleségemmé teszem.”

Minden nőnek könnyen lehet most finom, fehér és bársonyos arcú, az a bőr, melyet minden férfi szeret és megcsodál. Kezde meg egyszerűen a fehér, zsirtalan Tokalon crème bőrtápszer, ennek a kitűnő párisi krémnek mindennapi használatát. Ez predigerált tejszint és olíva-olajat tartalmaz, összekötve fehéritő, erősítő és összehúzó anyagokkal. Azonnal behatol, enyhíti a bőrmirigyek izgatását, összehúzza a kitágult pórusokat, feloldja a mitesszereket, úgy hogy azok leesnek. A legrosszabb színű, durva bőrt is fehérre és puhává teszi és a bőrnek új, leírhatatlan szépséget kölcsönöz. Minden reggel használnia kellene. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban. Új, mérsékelt árak: Tokalon Crème, fehér 50.— Leitől, Tokalon Crème bőrtápszer, rózsaszínű 60.— Leitől.

tem elsőnek a következő napon.

— Lengyelországból — felelte.

Azután sokáig hallgatott, majd visszakérdezte tőlem:

— Hát maga?

— Én Romániából.

— Bumm! — mondotta erre és reánkborult az éjszaka.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Ha olcsó, szép kalapot akar keresse fel Fekete-utca 17. alatti kalapüzletet. Ötven lejért alakítanak. 15105

Eladó benzinmotor 10 HP. hozzávaló AEG dinamó kapcsolókkal. Albertini. Tűsnád-bál. 15344

Magánjáró tüzfűtő petroleum-motor gyapjűfűtőgépek eladók, esetleg cséplőgéppel elcserélnem Szöcs Ferenc, Lázárfalva, Post Cozmeni Ciuc 15393

Keresek üzempékes 18-as gatter megvételre. Leveleket a brassói kiadóhivatal továbbítja „Jó Gatter” jelige alatt. 15405

Használt, jókarban levő Portable írógépet megvételre keresek. Cim 15431 sz. alatt a kiadóban.

Allást nyer

Jól képezett molnár azonnali alkalmazásra keres a Mádfalvai Múlamol Siculeni jud Ciuc. 15364

Manikűrös kisasszonyt azonnala keres Jakab fodrász Braszov, Rózsa-tér. 15413

Sürgősen kerestetik gyerektelen házaspár, férfi értsen gazdasághoz, ló, tehénkezeléshez, felesége mindenes szakácsnőnek. Ocol Silvie. Garcina jud. Neamt. 15402

Lakás

3 szép nagy szobából álló világos irodahelyiség Brassó Buzasor 6. szám alatt levő házban azonnal kiadó. Közelebbi felvilágosításokkal ugyanott szolgálnak. 15383

Bukarest

Bukaresti magyarok! Orát, ékszer, karikagyűrűt bizalommal vásárolhatnak, javíthatnak a legrégibb erdélyi órák és ékszerész-üzletben: Ardelen, Sft. Vineri 17. Törött aranyat, aranyfogakat legmagasabb áron veszek. 21020-b.

Minden magyar könyvudon-ság a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, Bucuresti, Cal. Victoriei 5. 258-b

Finom bécsi konyha, minden-nemű diétás étrendek orvosi előírás szerint, mérsékelt árak. Kemény, Bucuresti, Piața Ro-setti 2. Telefon 4-12-25. 21045-b

Csikmegyében levő méhészetből eladnék 40 család méhet, amelyből harminc család országos méretű kaptárban, 10 család kasban van. Érdeklődők írjanak „Méhészet” jellegre, Bukaresti Lapok, Bucuresti Sft. Mina 9. címre. 21046-b

Az impotenciáról

Irtá: Dr. DÉCSI IMRE kórházi főorvos.

Ára 48 lej. — Kapható a BRASSOI LAPOK könyvostályában.

SOLTÉSZ JÓZSEF:

CSALÁDI- ÉS WEEKEND-HÁZAK

Anyagismertetés, építkezések végrehajtása, modern építőanyagok, tervrajzok, költségvetések stb.

Ára 60— lej.

RERICH BÉLA:

KERTES HÁZ

Hogyan építsünk kertes házat és hogyan rendezzük be házi kertünket? Számtalan kislakásos családi kertes ház terve, 46 szöveg közötti ábrával.

Ára 90— lej.

Kapható és postán is megrendelhető a **BRASSOI LAPOK** KÖNYVOSTÁLYÁBAN

A világhírű

Charles Baudouin

genfi egyetemi tanár könyvének magyar kiadása!

Az önfegyelmzés művészete

Gyakorlati tanácsokkal és utbaigazításokkal segítségére sietünk ezen könyv útján az **OLVASÓNAK.**

A tartalomjegyzékből: Előszót Irtá Dr. Völgyesy Ferenc törv. főorvos. Akaratnevelés — Buddhizmus — A nagy bölcsélek — Ertelmi gyógyítás — Lelki gyógy-mód — A hipnótikus szuggesztió — Ész-szerű meggyőzés — Pszichoanalízis — Önszuggesztió, stb., stb.

Ára csak 90 lej.

Kapható:

A Brassói Lapok Könyvostályában

Brassó, Kapu-utca 56-58.

Megvételre keresünk egy használt, de jó állapotban levő

Női Féderes gyalogépei

SENENSIEB TESTVÉREK

Tárgu-Mures.

Parketta

GROSS PETER nél. parkettguár rt. Fekete-halom lerakva, vagy lerakás nélkül. Megrendelhető Fekete-halom telefon 15, vagy Zeides keféüzletében, Fekete-utca

Keresek elsőrangú

turó-mestert

nyári és téli székelyturók gyártásához. Aiánlatok: B. Gagesch, Bucuresti, Str. General Anghe escu No. 100 címre küldendők.

Mélyseges fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett jó feleség, leány, testvér, unoka, sógornő és rokon

Lécz Józsefné

szül. Torzsa Gizella

életének 27 ik, boldog házasságának 5 ik évében, f. hó 8-án hosszas szenvedés után nemes lelkét visszaadta Teremtőjének.

Drága halottunk hült tetemét folyó hó 10-én délután 3 órakor fogjuk a gyász háztól, Szítás-utca 44 szám alól a ret. temetőbe örök nyugalomra kísérni.

Nyugalma legyen csendes!

Brassó, 1934 október 9.

A gyászoló család.